

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Український Народний Союз, видавець „Свободи“, святкує своє 125 річчя

Рік 126, ЧИСЛО 23, П'ЯТНИЦЯ, 7 ЧЕРВНЯ 2019 РОКУ

1893

Vol. 126, No. 23, FRIDAY, JUNE 7, 2019

\$2.00

ПРОВІДНА ТЕМА ДНЯ

Не соромляться світу

Петро Часто

Хтось здивувався б, але не ми, українці: російська делегація в ООН звернулася до Ради Безпеки з проханням скликати спеціальне засідання, щоб таким авторитетним міжнародним осудом zareагувати на недавно ухвалений Верховною Радою України закон про мову. Кремлівські неоімперіялісти просто не можуть знести цього закону – не можуть примиритися з реальністю, з реальним існуванням незалежної Української держави, з Богом даним правом українців на життя і свободу, зокрема на власну культуру і рідну мову.

Ледве чи є випадковістю, що ця абсолютно ідіотська ініціатива вигулькнула саме напередодні інавгурації нового Президента України Володимира Зеленського. Кремлівські україножери нічого не роблять без далекосяжного умислу і без надійних розрахунків. На що ж вони сподівалися цього разу?

Правдоподібно, вони уважно стежили за перебігом президентської кампанії в Україні, за усіма словами кожного кандидата, за панівними тенденціями в передвиборному українському суспільстві, і їм здалося, що от-от Україну накриє хвиля „регіонального“ реваншу, а з ним з'являться на поверхні суспільної свідомості гасла про „багатовекторну“ політику, про державний статус російської мови, про неприпустимість „насильницької українізації“. Власне, саме ці слова – „я проти насильницької українізації“ – прозвучали з уст В. Зеленського ще коли він грав свої комедійні ролі, ще коли ніхто не знав-не відав, хто переможе у цих виборах. Відтак артист тріумфально обігнав усіх інших, і вже після першого кола виборів стало ясно, що він переможе.

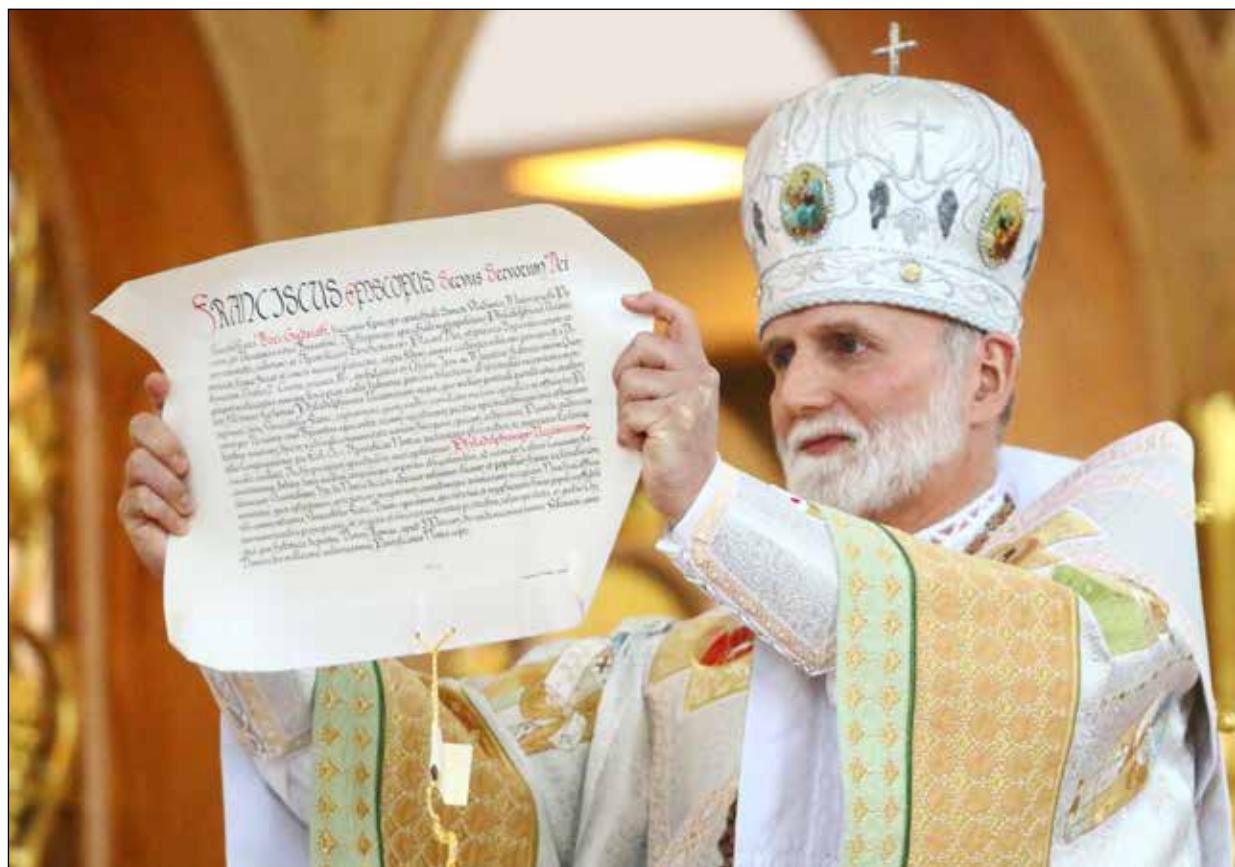
Кремлівських стратегів влаштувала ця перемога. Путінські пропагандисти задовго до виборів любенько, з великим вдовolenням повторювали на своїх телеканалах їдкі, образливі фрази „слуги народу“ Голобородька-Зеленського про Україну та українців. Тому вони були певні, що В. Зеленський буде президентом тих його 73 відс. виборців, а ці великі відсотки – то переважно „рускоязычне населення“, і його можна буде використати як „законний“ опір українському національному відродженню.

Також можлива версія про антиукраїнське взаєморозуміння між Москвою і Будапештом, який вбачає в українському законі про мову перешкоду для глибшої мадяризації Закарпаття.

Звідси, з цієї антиукраїнської змови, й могла походити немудра ідея засудити в ООН український закон про мову. Москва, з великою ймовірністю, хотіла посприяти В. Зеленському, полегшити йому відхід назад, на проросійські позиції Віктора Януковича. І в цій ситуації будь-яке рішення Ради Безпеки, бодай з натяком на осуд України повинно було напоумити Президента В. Зеленського на потрібні Волод-

(Закінчення на стор. 16)

Борис Гудзяк – новий митрополит в США

Під час церемонії інтронізації Митрополит-Архієпископ Філядельфійської Архиепархії Української Католицької Церкви США Борис Гудзяк показує папську буллу. (Фото: Філядельфійська Архиепархія УКЦІ)

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – В Українській католицькій катедрі Непорочного Зачаття 4 червня відбулася урочиста церемонія інтронізації Митрополита-Архієпископа Філядельфійської Архие-

пархії Української Католицької Церкви (УКЦІ) США Бориса Гудзяка. Літургію та церемонію

(Закінчення на стор. 4)

Зниклі безвісти: новий закон досі не працює, кажуть правозахисники

Дар'я Куренная
Донбас.Реаліі

Щонайменше 1,500 осіб зникло безвісти під час збройного конфлікту на сході України, свідчить Міжнародний Комітет Червоного Хреста (МКХЧ). Цифра неточна: зібрати повні дані неможливо, адже є цілі родини, що зникли під час конфлікту. Наразі в МКХЧ залишаються відкритими 690 справ щодо зниклих безвісти осіб. Як шукати зниклих, і що передбачає закон?

За даними МКХЧ, переважна більшість зниклих осіб – близько 96 відс. – це чоловіки, середній вік яких 40 років. Більшість із них були годувальниками в своїх родинях. Половина із числа зареєстрованих зниклими безвісти – цивільні особи.

Звести всі дані в єдиний реєстр зниклих безвісти мала б спеціальна комісія, але вона жодного разу так і не зібралася, хоча закон щодо зниклих безвісти ухвалили ще рік тому.

Через те, що закон не працює повною мірою, родичі зниклих осіб не мають статусу постраждалих і, таким чином, не можуть розраховувати на допомогу, каже мати зниклого військово-

го Ядвіга Лозинська – голова громадської організації „Всеукраїнське об'єднання рідних зниклих безвісти і загиблих“.

„Там сказано, що Кабінет міністрів повинен створити комісію, куди повинні бути увійти представники різних державних організацій плюс Міжнародний Червоний Хрест. Разом вони повинні були створити реєстр безвісти зниклих в Україні, – говорить Я. Лозинська. – Відповідно до закону, комісія повинна постійно працювати при уряді як консультативний орган“, – наголошує вона.

Основна проблема в тому, що процедура організації розшуку таких осіб не відповідає нормам міжнародного гуманітарного права, каже правозахисниця, голова організації „Центр громадянських свобод“ Олександра Матвійчук. За її словами, після визнання самого факту зникнення і відкриття кримінального провадження правоохоронні органи вважали, що зробили максимум із можливого. Заявники спілкувалися з правоохоронними органами тільки один раз, коли вони подавали відомості

(Закінчення на стор. 14)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Трамп запросив Зеленського

КИЇВ. – 1 червня Президент України Володимир Зеленський подякував Президентів США Дональду Трампу за запрошення здійснити офіційну візиту до Вашингтону. 21 квітня Д. Трамп подзвонив В. Зеленському та привітав з перемогою на виборах. Він запевнив його у подальшій підтримці США України. В. Зеленський також подякував США за підтримку і за проєкт закону про посилення підтримки України, який презентували у Палаті представників Конгресу США. Він назвав його важливим сигналом про міцне стратегічне партнерство двох країн. Співавторами законопроєкту виступили керівники Комітету із закордонних справ, конгресмен-демократ Еліот Енгель та республіканець Майкл МакКол, а також голова та співголова Підкомітету щодо Європи, Євразії, енергетики і довкілля даного Комітету, демократ Віліям Кітінг та республіканець Адам Кінзінгер. (BBC)

■ Держава визнала Пласт

КИЇВ. – Верховна Рада ухвалила проєкт закону про державне визнання і підтримку Пласту – Національної скавтської організації України. За це 30 травня проголосували 228 народних депутатів. Закон визнає історичний внесок Пласту у громадянську освіту дітей і молоді, здобуття і становлення української державності, вшанує сотні пластунів і пластунок, які полягли у боротьбі за здобуття незалежності України у ХХ ст. і під час агресії Росії на сході України, починаючи з 2014 року, підтримує понад столітню безперервну традицію Пласту, який виховав десятки тисяч активних громадян – освітян і науковців, підприємців, лікарів, журналістів, церковних діячів, військових. (Радіо Свобода)

■ Прем'єр-міністра не звільнили

КИЇВ. – Верховна Рада України не задовольнила заяву про відставку Прем'єр-міністра Володимира Гройсмана. Постанову про відставку на засіданні 30 травня підтримали 97 народних депутатів за необхідних 226. 20 травня Гройсман заявив, що подається у відставку з посади прем'єр-міністра України. Це сталося після того, як новообраний Президент Володимир Зеленський у своїй інавгураційній промові закликав уряд до відставки. (Радіо Свобода)

■ Саакашвілі повернувся в Україну

КИЇВ. – Колишній президент Грузії та голова Одеської обласної державної адміністрації Михайло Саакашвілі 29 травня повернувся в Україну. Він прибув літаком з Варшави, пройшов паспортну контролю та вийшов до людей, які зустрічали його на летовищі „Бориспіль“. 28 травня Президент України Володимир Зеленський повернув М. Саакашвілі українське громадянство, якого той був позбавлений у липні 2017 року указом тодішнього Президента Петра Порошенка. (Радіо Свобода)

■ Українського капітана арештували

БУДАПЕШТ. – Угорська поліція 31 травня арештувала українця, який керував судном, що врізалося 29 травня у катер з туристами у Будапешті. Катер перекинувся і затонув. Сімох людей вдалося врятувати, але ще сім загинули, 21 людина зникла. Правоохоронці кажуть, що шансів на те, що їх знайдуть, майже немає. Людей шукають по всій акваторії Дунаю на південь від Будапешту. Угорська влада також звернулася до влади Сербії з проханням взяти участь в операції. Тіла деяких загиблих знайшли в кількох кілометрах на південь від місця трагедії. Загалом на катері було 33 пасажери – переважно туристи з Південної Кореї, й двоє угорських членів екіпажу. Угорська поліція розпочала розслідування щодо злочинної недбалості на водних шляхах і розповіла, що вже отримала докази, які ставлять питання про особисту відповідальність у цій трагедії. Капітан є громадянином України на ім'я Юрій (прізвища не подано). Йому 64 роки. (BBC)

ПОЛІТИЧНА НАУКА

Популізм і його наслідки

Ірина Сергеева

Чи чули слово „популізм“? А тепер дивіться, з чим ми в Україні маємо справу. Намагатимусь без політологічної замороки пояснити. У нас завжди був популізм старої формації. В різний час популістською риторикою грішать і грішали всі політики в Україні. Але зараз до нас дійшов модифікований вірус популізму. Інформаційної епохи, так би мовити. Більш витончений і стійкий до всіляких „факт-чекінгів“ і „критичного мислення“. Він – яскравий. Він – видовище. Він – дуже зрозумілий в посланні для народу. І він небезпечніший, ніж ядерна війна.

Ознаки популізму

Політики-популісти завжди наполягають на тому, що тільки вони представляють „народ“, а всі їхні конкуренти – „прислуга еліти“; вони з народом себе повністю ідентифікують, кажучи, що „живуть одним життям“ з ним. Максимально це показують, як правило, віртуально (телешов, серіали, комедійні сольові виступи); стверджують, що їм не потрібна заздалегідь прописана програма, закон, демократичної процедури – тому що кожного конкретного моменту вони будуть просто висловлювати „волю народу“.

Популісти переконують виборців у тому, що „ми – це ви“. А значить пропонують всякі голосування, соціопитування, референдуми та інше. Головне – створити ілюзію „волі народу“. А підписати ці всі соціопитування і „референдуми“ – справа техніки.

У своїх програмах популісти, як правило, не відкидають демократію. Але на практиці, коли популісти приходять до влади, вони часто намагаються підпорядкувати собі якомога більше інститутів або ліквідувати неугідні.

А тепер спробуйте знайти в цих пунктах той, якому б не відповідала нинішня українська

реальність.

Ця популістська пошесть накрила весь світ – і цивілізований і не дуже.

Причини популізму

Міжнародна конкуренція вимагає прийняття від влади країн все більш оперативних управлінських рішень. А чим більше управлінських процедур, тим менше вони прозорі. Кожен раз пояснювати все простою і доступною мовою народу дуже складно і часто немає часу – економічна глобалізація та інновації ведуть не тільки до зростання світової економіки в цілому, а й до посилення нерівності. Найбільше це б'є по низькооплачуваних працівниках, які відчують особливо сильно конкуренцію. Простіше кажучи – по простому народові.

Політичні партії, традиційні політики і державні інститути втратили довіру. Якщо ви думаєте, що низький відсоток довіри у народу до парламенту тільки в Україні, то ви не бачили ще цих цифр в Європі! Причини: бюрократичні та неповороткі структури управління і огидні і складні комунікації.

До чого приводить популізм

Перший варіант: якщо країна з розвиненими демократичними інститутами, то можливості популістів досить сильно обмежені (приклад – США). Суд, політичні інституції, які ефективно працюють, держоргани і правоохоронна система, розвинене громадянське суспільство – тримають країну і її економіку при здоров'ї.

Другий варіант – якщо країна недорозвинена в плані демократії. Тобто Україна.

У найбільш радикальному випадку популісти будуть намагатися замінити демократію більш-менш жорсткою диктатурою. Але іноді

(Закінчення на стор. 12)

Що змінилося в Україні від 2014 року

Незалежна російська газета „Коммерсантъ“ виходила в Києві під назвою „Коммерсантъ-Україна“, але 13 березня 2014 року керівництво видавничого дому „Коммерсантъ“ заявляло, що закриває газету „Коммерсантъ-Україна“. Причиною став тиск уряду Росії після того, як газета в Києві виступила за осудом агресії Росії проти України і подала заяви Андрія Парубія, адмірала Ігоря Тенюха, віце-адмірала Ігоря Кабаненка і незалежних експертів. Відтоді газета виходить в електронному форматі. 23 квітня „Коммерсантъ“ подав соціально-економічну аналізу „Що змінилося в Україні від 2014 року (в 17 таблицях і графіках“. Нижче вміщено текстову частину цього дослідження.

Демографічні і соціальні показники

Населення України за останні п'ять років щороку скорочується навіть без обліку Криму і Севастополя в офіційній статистиці (від 45.4 млн. осіб до 42.2 млн. осіб на 1 січня цього року). Смертність значно перевищує народжуваність (у 2014 році народилося на 1,000 населення 10.8 осіб, померло 14.7, у 2018 році відповідно 10.1 – 190-те місце у світі, і 14.3 – шосте місце у світі), але міграційний приріст в країні залишається позитивним. У 2018 році він становив 18.6 тис. осіб – 629.3 тис. прибулих проти 610.7 тис. вибулих.

Середні пенсії в долярному виразі зменшилися майже на 30 відс. У червні 2014 року доляр коштував 11.5 грн., а тепер за один доляр дають 26.8 грн. при цьому середня платня зросла. За даними Укрстатистики, в першому місяці цього року вона становила 9,223 грн. (близько 350 дол.).

В січні 2019 року середня квартплата в Україні зросла до 2,683 грн. (100 дол.). Таким чином, вартість комунальних послуг сягає третини доходів українців. Найбільше вони заборгували за природний газ – 29.1 млрд. грн., за опалення і гарячу воду – 20 млрд. грн. (дані на січень 2019 року). Заборгованість зросла з 11 млрд. грн. у 2014 році до 55.6 млрд. грн. у 2018 році.

Стан економіки

Валовий внутрішній продукт (ВВП) в долярному обчисленні зменшився, як і ВВП на душу населення.

Товарообіг практично повернувся на рівень

2014 року (104.5 млрд. дол. проти 108.3 млрд.).

Серед торгових партнерів Росія зберегла перше місце, але товарообіг впав у два рази, а торгівля з США зросла в 1.5 разів.

Проти 2014 року обсяг прямих чужинських інвестицій в акційний капітал в економіці України скоротився на 40 відс. – від 53.704 млрд. дол. до 32,291 млрд. дол. на кінець 2018 року. У 2018 році чужинські компанії інвестували в українську економіку 2,87 млрд. дол. У 2010–2013 роках надходження досягали 5–6 млрд. дол. на рік.

Серед найбільших інвесторів в 2018 році на першому місці були Нідерланди (951,5 млн. дол.), на другому Росія (495,6 млн. дол.).

Рівень злочинності

Число зареєстрованих злочинів зменшилося. У 2018 році в загальній кількості правопорушень 62.4 відс. становили злочини проти власності, 8 відс. – проти життя і здоров'я людини, 5.5 відс. – злочини у сфері наркообігу.

Україна в світі

Позиція України у міжнародних оцінках поліпшилась. Найбільший стрибок – на 66 позицій за п'ять років – був у рейтингу легкості ведення бізнесу (Ease of Doing Business). У рівні демократії згідно з виданням „The Economist“ Україна за п'ять років поднялася на одне місце – з 85-го в 2013 році до 84-го у 2018 році.

Огляд підготували Євген Козичев, Михайло Малаєв, Марина Колоколова, Євген Федуненко, Анна Поваго, Ольга Шкуренко.

ПОЛІТИЧНІ ЙМОВІРНОСТІ

Про що Путін хоче домовитися з США?

Леонід Радзиховський

Усі політичні ігри російського Президента Володимира Путіна зводяться до бажання, аби з ним рахувалися, наче з Йосифом Сталіном під час Другої світової війни. Чи наблизила Москву до цієї мети недавня зустріч Державного секретаря США Майка Помпео з Володимиром Путіним і його Міністром закордонних справ Сергієм Лавровом?

Я не почув конкретних заяв про покращення взаємин між двома країнами. Було щось на зразок – „можливо, вийдемо на правильну дорогу“. Але це звичайні ритуальні заклинання – їх завжди промовляють, коли зустрічаються. Це так само, як коли люди зустрічаються і кажуть один одному „Добридень!“. Реальне ж покращення могло б настати в результаті певних поступок зі сторони Росії.

США поступатися нічим не можуть. По-перше, Росія від них нічого й не вимагає. А по-друге, Дональд Трамп не може собі дозволити йти на якісь кроки, які в Америці розцінять як поступки Росії. Через пів року у США почнеться перша реальна фаза передвиборної кампанії: якщо він буде поступатися, то його чекає велика програ.

Покращення взаємин можливо, якщо Росія піде на поступки. Справа в тому, що й Америці від Росії нічого не потрібно. Ракетні переговори – це якась занадто розумна військова технологія, в якій ніхто нічого не розуміє. Це не дуже ефективно. А вся зовнішня політика – і американська, і російська, – зводиться до піар-ефектів. На договорах щодо Протиракетної оборони такого ефекту, на мою думку, не досягнеш.

Українців постійно хвилює, чи зрадить їх Америка заради поліпшення стосунків з Росією. Америка не може тут нікого зрадити, бо стосунки між Україною та Росією мало залежать від Америки. І їй не цікаво, що відбувається в Україні. Нічого США добиватися від Росії не будуть, і самі

теж нічого робити не будуть.

Мені здається, що єдиний пункт, де американці могли б чогось добиватися від Росії – це Венесуела. На інші „болючі точки“ для американців – Північну Корею чи Іран – Росія впливу не має. А ось на Венесуелу у В. Путіна якийсь вплив є, тому США чисто теоретично можуть домагатися, аби Росія відступилася від Президента Ніколаса Мадуро. Що це може означати практично – не зовсім зрозуміло. Скажімо, американці можуть вдатися до різких кроків, щоб Росія „не надто заважала“. Ось чого б хотіли американці – реальних політичних поступок.

В. Путінові від американців зрозуміло, що треба, – він уже 20 років про це говорить. Йому потрібно лише одне, він каже це абсолютно відкрито, постійно це повторює, – щоб його поважали, щоб з ним рахувалися, щоб його почули. Це означає – щоб Д. Трамп до нього їздив, щоб відбувалися зустрічі на вищому рівні. Вся ця представницька гра – єдине, що цікавить В. Путіна у політиці.

Але про що він зможе говорити з Д. Трампом? Хіба про те, що ось ми з тобою і з головою Китаю – великі. Ми втрюх вирішуємо долі світу, як їх вирішували Наполеон і Олександр I, Сталін і Гітлер, Рузвельт і Черчіль. Ось ми троє – великі, а всі решта – дрібнота.

Яким змістом це все наповнюється, для В. Путіна не має абсолютно жодного значення. Йому абсолютно начхати, що відбувається у Венесуелі, у Сирії і, вибачте, що відбувається в Україні. В. Путіна хвилює одне – аби за ним визнали право на рівних сидіти над картою світу з президентом США і, схилившись над нею, вирішувати долі світу.

Львівський культурологічний журнал „І“

Леонід Радзиховський – російський публіцист, Москва.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Призначено прес-секретаря президента

КИЇВ. – 3 червня Президент України Володимир Зеленський призначив прес-секретарем Юлію Мендель, яка перемогла у конкурсі, в якому взяли участь близько 4,000 осіб, та стала прес-секретарем В. Зеленського. Ю. Мендель 32 роки. Вона навчалася журналістики в Києві, брала участь у навчанні для журналістів у Єльському університеті в США, працювала на телеканалах ICTV, „Еспресо-TV“ та „Інтер“. Кілька років як журналіст співпрацює з „The New York Times“. („Укрінформ“)

■ Повернули грамоту про митрополію

КИЇВ. – Міністерство культури 30 травня офіційно передало Національній бібліотеці ім. Володимира Вернадського унікальний історичний документ, який був втрачений в роки Другої світової війни – грамоту Петра I щодо призначення Йоасафа (Кроковського) на Київську митрополію. У церемонії взяли участь члени уряду України, представники Посольства Німеччини в Україні, українські та німецькі науковці та дослідники. Церемонія передання Українці грамоти 1708 року, виданої Петром I Митрополитові Йоасафові Кроковському щодо призначення його на Київську митрополію, відбулася 14 березня в архіві Міністерства закордонних справ Німеччини. („Укрінформ“)

■ Фільм про Крим показали у Відні

ВІДЕНЬ. – 30 травня фільм військового журналіста Віктора Грома „Крим. Оточені зрадою“ показали в Австрії. Прем'єрний показ відвідали військові радники Канади, Швеції, Туреччини, Грузії, Литви, Ірану, Угорщини, Азербайджану, Білорусі, Казахстану, Австрії, Болгарії, Естонії. Також були представники української діаспори та кримські татари, духовенство. Посол України в Австрії Олександр Щерба закликав не забувати про виклики, які створює Російська Федерація. („Укрінформ“)

■ Розбився військовий гелікоптер

СЕСТРЯТИН, Рівненська область. – Пізно увечері 29 травня під час навчально-тренувального польоту впав гелікоптер Мі-8 Збройних Сил України. Загинули командир 16-ої Окремої бригади армійської авіації Сухопутних військ полковник Ігор Мазепа, пілот-штурман старший лейтенант Владислав Попенко, бортові авіаційні капітан Василь Романюк та старший лейтенант Павло Дацюк. 30 травня начальник Управління військової прокуратури Західного регіону України Юрій Табака розповів, що точну причину аварії покищо не встановлено. (BBC)

■ Порошенко очолив „Європейську солідарність“

КИЇВ. – Партія „Європейська солідарність“, яка раніше називалась „Блок Петра Порошенка“ провела 31 травня свій перший з'їзд на якому обрала головою партії Петра Порошенка. Попередній голова Віталій Кличко заявляв про бажання піти з посади ще у 2016 році. П. Порошенко був почесним головою партії, але донедавна не був офіційно її членом, оскільки обіймав посаду президента. Голова Верховної Ради Андрій Парубій також був присутній на з'їзді. Він може увійти до у виборчого списку партії. Списки кандидатів представлять 10 червня. Відкрила з'їзд перша заступниця голови Верховної Ради Ірина Геращенко. (BBC)

■ Трагічний фінал фестивалю

ДНІПРО. – Через бурю, яка повалила сцену фестивалю „Kozak FEST“, загинула одна людина, ще дві постраждали. 1 червня під час проведення щорічного етнофестивалю почалася гроза з сильним вітром. Шквал зніс дах і частково пошкодив інші конструкції сцени, перевернув батут і намети. Злива затопила балку, де проводився захід, через що не змогли виїхати авта. Фестиваль проходив в урочищі Княжі Байраки, що у П'ятихатському районі Дніпропетровщини. На фестивалі було близько 10 тис. глядачів. (BBC)

Кремль готується до атаки

Віталій Портников

Виконавчий директор „Нафтогазу“ України Юрій Вітренко повідомив, що російський „Газпром“ напомповує великі обсяги сировини до газосховищ європейських країн. Він слушно припустив, що російський монополіст готується до припинення транзиту по українській трубі. Питання тільки в тому, коли це припинення може статися – до закінчення терміну дії контракту між „Газпромом“ і „Нафтогазом“ або після цього. Ю. Вітренко все ще розраховує, що компанії домовляться. Але мені видається, що справа тут зовсім не в „Газпромі“.

За час проведення президентської кампанії в Україні Кремль зробив цілий ряд кроків, які повинні поставити нового українського президента та його команду у непросту ситуацію. Практично одразу ж після інавгурації Володимира Зеленського припиниться постачання в Україну російських нафтопродуктів, зате почнеться роздавання паспортів Російської Федерації жителям окупованих районів Донецької та Луганської областей. Тепер ось повідомлення про заходи, які можуть забезпечити „Газпром“ у разі припинення транзиту газу через територію України. І це тільки початок – найближчими тижнями ми дізнаємося про нові кроки Москви, які повинні значно ускладнити ситуацію нового українського керівництва і країни в цілому.

Для чого це робиться? На перший погляд, головне бажання Москви – схилити нового українського президента до капітуляції на російських умовах, змусити його піти на поступки перед перспективою неминучого соціального і економічного краху країни в перші ж тижні його перебування при владі. Однак, не варто підозрювати Кремль в такій вже наївності. У Москві чудово розуміють, що для капітуляції в дусі Віктора Януковича у В. Зеленського просто немає достатньої електоральної бази. Та й олігархи, які стоять за тріумфатором президентських виборів, навряд чи хочуть з „сірих кардиналів“ нового президента перетворитися на кріпаків Володимира Путіна.

Ні, на таку легку перемогу Кремль не розраховує. Він розраховує на хаос, на помилки, на можливість половити рибку в каламутній воді. Ми самі часто порівнюємо вибори 2019 року з Майданом 2013-2014 років, соціолог Євген Головаха навіть назвав їх „електоральним Майданом“. Сміливе порівняння, звичайно, тільки варто нагадати, що результатом перемоги справжнього Майдану був не лише крах кримінального режиму, але і параліч державних інституцій, чим негайно скористався ворог.

„Електоральний Майдан“ може привести до такого ж неминучого паралічу, тим більше – на тлі неприхованого бажання нового президента розпустити парламент і якнайшвидше зосередити в своїх руках всю повноту влади, з якою він покищо не знає, що робити. І очевидно, що таке бажання відповідає прагненню більшості його виборців, які обирали не англійську королеву, а повноцінного керманіча держави. Президента, який зможе поліпшити їхнє життя і вирішити проблеми країни. Саме заради цього вони зважилися на безпрецедентний експеримент і обрали головою держави недосвідченого телевізійного комедіянта.

Але українські громадяни не врахували, що експериментувати можуть не тільки вони. Експериментувати можна і над ними. Володимир Путін і російські спецслужби підготувалися до „експерименту“ краще, ніж В. Зеленський та інституції нашої країни. Саме тому зараз будуть множитися дії, які повинні привести до розгубленості і хаосу.

Ну а результатом може стати конфлікт всередині країни і втрата ще частини її території. І ось вже після цього можна буде зрозуміти, чи здасться Україна В. Путінові або, навпаки, як це і було після справжнього Майдану, змобілізується в підтримці ефективної і патріотичної влади.

Еспресо ТВ

Віталій Портников – український політолог, публіцист, політичний оглядач Радіо „Свобода“, Київ.

АМЕРИКА І СВІТ

■ В Росії вибухнули авіабомби

ДЗЕРЖИНСЬК, Росія. – У Дзержинську Нижньогородської області 1 червня сталося кілька вибухів на території підприємства „Кристал“, яке виробляє вибухову речовину тротил для військових цілей. Постраждали 89 осіб – 39 працівників заводу і 46 жителів міста. Причиною вибуху стало порушення технологічного процесу. Епіцентр вибуху був у цеху з виробництва полімерів, де зберігалися готові авіаційні бомби, зокрема одна з найпотужніших авіабомб ФАБ-500. („Українська правда“)

■ ЦРУ перестерегло арабського активіста

ДУБАЙ, Об'єднані Арабські Емірати. — Палестинець-активіст Іяд ель-Багдаді, котрий проживає в Норвегії під охороною політичного азилу, шмигнув у безпечне місце перебування заходами норвезької служби безпеки, після того як Центральне Розвідувальне Управління (СІА) поінформувало норвезький уряд, що йому загрожує небезпека. І. ель-Багдаді, котрий займається різними справами, пов'язаними з Савдійською Арабією, розповів норвезькій агенції новин „NTV“ 7 травня, що норвезькі урядовці прийшли до його дому два тижні раніше і сказали, що він може бути в небезпеці і забрали його в безпечне місце. Він сказав, що небезпека не була виразною, але „щось привернуло увагу ЦРУ“. Лондонська газета „The Guardian“ написала, що ЦРУ перестерегло Норвегію про потенційну загрозу І. ель-Багдаді від Савдійської Арабії. („Associated Press“)

■ США захопили корабель КНДР

СЕУЛ. — США оголосили 9 травня, що вони захопили великий торговельний корабель Корейської Народної Демократичної Республіки за заборонене транспортування вугілля. Північна Корея регулярно порушує тяжкі санкції ООН, які були накладені в 2017 році за те, що ця країна випробовувала чимраз сильнішу ядерну зброю, щоб заробити тверду валюту. Корабель „Вайз Ганест“ має 581 стіп довжини і є другим найбільшим торговельним судном Північної Кореї. Він був притриманий Індонезією у квітні 2018 року за нелегальне перевезення 25.5 тис. тонн вугілля вартістю 2.99 млн. дол. Аналітики вважають, що США захопили корабель, щоб Індонезія не змогла повернути його Північній Країні, з якою Індонезія втримує прихильні зв'язки. („Associated Press“)

■ Звинувачують за виявлення інформації

НЕСВІЛ, Тенесі. — Департамент справедливості США висунув звинувачення проти колишнього аналітика розвідки Денісла Гейла за нелегальне виявлення інформації в ділянці національної оборони. 31-літній Д. Гейл був заарештований 9 травня у Тенесі за передання журналістові Джеремі Скейгіл засекречених інформацій про програму США з використання безпілотників. У жовтні 2015 року „прогресивна“ комп'ютерна публікація новин „The Intercept“ надрукувала серію статей про американські безпілотники. Публікація виявила, що засекречені інформації походили з джерела, яке вважало, що американська публіка „має право знати процес, яким особи попадають на список для вбивства і остаточно є замордовані“. Д. Гейл працював для Національної Агенції Безпеки (NSA) і Національної Геопросторової Агенції (NGA) і нав'язав контакт з „The Intercept“ у 2013 році. Публікація видала заяву, в якій не підтвердила ідентичності неназваного джерела, але засудила намагання уряду за висунення обвинувачень, за які Д. Гейл може отримати 50 років в'язниці. („Reuters“)

■ Трамп назначив нового голову ICE

ВАШІНГТОН. — Марк Морґен став діючим головою Федеральної імміграційної та митної поліції (ICE) 28 травня. Президент Дональд Трамп назначив його на цю посаду 5 травня. М. Морґен є колишнім агентом Федерального Бюро Розслідувань (FBI). Він очолював ICE впродовж шести місяців до січня 2017 року в адміністрації Президента Барака Обами. Головна відповідальність ICE є арештування нелегальних емігрантів і дотримування еміграційних законів. („CNN“)

Президент подав у Верховну Раду законопроект про імпічмент

КИЇВ. – Президент України Володимир Зеленський подав до Верховної Ради законопроект про імпічмент як про окрему процедуру. Про це заявив 29 травня представник президента України у Верховній Раді України Руслан Стефанчук.

„Обіцянка, яка була дана, виконана“, – сказав Р. Стефанчук. Він додав, що разом з цим законодавчим актом до Верховної Ради спрямовано звернення президента з нагадуванням про законопроект, яким скасовується депутатська недоторканність.

„Це було б чесно, якби ми разом провели ці два законопроекти, щоб і президент мав свою процедуру усунення з посту, і Верховна Рада отримала той рівень недоторканності, про який вона говорила“, – зазначив Р. Стефанчук. За його словами, наразі юридичні департаменти Адміністрації Президента опрацьовують законопроекти, зокрема щодо встановлення

відповідальності за неперсональне голосування, депутатські прогули, голосування за законопроекти, де в них є корупційний інтерес або конфлікт інтересів.

„Ми також налаштовані вносити цілу низку законопроектів, про які ми говорили в нашій програмі, які стосуються народовладдя і боротьби з корупцією, зокрема, і питання підтримки викривачів корупції, це інші великі бльоки питань, які ми обов'язково передамо“, – поінформував представник президента у парламенті.

Наразі питання імпічменту передбачене Регляментом Верховної Ради, є варіанти включення його у законопроект про тимчасові слідчі комісії, у ряд інших законопроектів, але цілісного законопроекту про як окрему процедуру в парламенті немає.

„Укрінформ“

ТОЧКА ЗОРУ

Куди летить Володимир Путін?

Левко Хмельковський

Президент Росії Володимир Путін 31 травня підписав указ про присвоєння 41 лєтовіщу імен осіб, які мають особливі заслуги перед вітчизною. При цьому він зробив вигляд, що не знає про те, що деякі лєтовіща вже мають назви осіб, особливо заслужених перед вітчизною.

Так, лєтовіщеві „Симферопіль“ надано ім'я художника Івана Айвазовського, хоча 14 травня 2015 року Верховна Рада України присвоїла цьому лєтовіщеві ім'я радянського пілота кримськотатарського походження Амет-Хана Султана. Провідник кримськотатарського народу, народний депутат України Мустафа Джемільєв негайно заявив, намір російської влади назвати лєтовіще ім'ям І. Айвазовського не має жодного значення, оскільки після деокупації півострова лєтовіщеві повернуть колишню назву.

Чи ж Амет-Хан Султан, Герой Радянського Союзу, видатний воїн-авіатор, не був особливо заслуженим для держави, яку намагається відродити В. Путін? І саме він має історичне право на увічнення у назві лєтовіща. Як названі в указі авіатори та космонавти Володимир Кокінакі, Олександр Покришкин, Валерій Чкалов, Віталій Севастьянов, Андрій Ніколаєв, конструктори Сергій Корольов, Андрій Туполєв. Але В. Путінові стала на заваді національність пілота.

В указі відчутні ще дві імперські тенденції В. Путіна. Перша – прагнення приєднати сучасну Росію та її правителів до імперських династій. Лєтовіща названі на честь Петра І, Єлизавети Петрівни, Катерини ІІ, Миколи ІІ. І серед них

– лєтовіще ім. Княгині Ольги у Пскові. У літописах є суперечливі згадки про її походження з села поблизу Пскова, але незаперечним є те, що вона була київською княгинею. Знову В. Путін опинився в чужому городі?

Не можна забути й того, що ряд заслужених осіб стали жертвами тієї самої партії і каральної системи, до якої належав сам В. Путін і розпад якої він назвав катастрофою. Геолог Микола Урванцев у 1938-1945 роках був в'язнем таборів Карлагу і Норильськлагу, основоположник якутської літератури Платон Ойунський був арештований 1938 року і помер у Якутській тюрмі 31 жовтня 1939 року, за ґратами побували С. Корольов і А. Туполєв.

Твори письменника Федора Абрамова друкували не в СРСР, а у Лондоні, як і твори чукотського письменника Юрія Ритхеу, котрий намагався виїхати до США, друкували у ряді країн Європи. Звісно, жертви більшовицького режиму заслуговують на визнання, але не від В. Путіна і саме як жертви, а не „особливо заслужені“, бо режим не дав їм можливості для повного розкриття їхніх обдарувань.

Окремою групою стоять назви лєтовіщ на честь діячів, „особливо заслужених“ у сфері нафтогазодобування – міністрів та керівників цієї галузі. Серед них Іван Губкін, Фарман Салманов, Віктор Муравленко, Микола Лемаєв. І щоб вдовольнити інтелігенцію, названо лєтовіща на честь співаків Володимира Висоцького, Дмитра Хворостовського, поетів Олександра Пушкіна, Михайла Лермонтова, письменника Антона Чехова, критика Вісаріона Белінського та інших. Важко збагнути, чим же вони прислужилися авіації? А от В. Путінові та його оточенню прислужилися швидким збагаченням.

Борис Гудзяк...

(Закінчення зі стор. 1)

інтронізації відслужили Патріарх Української Греко-Католицької Церкви Святослав, Апостольський Нунцій в США Крістофер П'єр, архієпископи, єпископи, протопресвітери та отці Філядельфійської Архієпархії.

Було зачитано привітання від Папи Римського Франциска та вручено новому настоятелю УКЦ США папську буллу. Після цього Митрополит Борис виступив із проповіддю. В урочистостях взяли участь близько 2,500 віруючих.

Владика Б. Гудзяк став сьомим Митрополитом-Архієпископом у Філядельфії, наступником Митрополита-Архієпископа Стефана Сороки, чіє зречення через хворобу Папа Франциск прийняв 16 квітня минулого року.

Про це сказав Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав під час інтронізації Владика Бориса.

Глава УГКЦ Святослав сказав у проповіді, звертаючись до митрополита:

„Це вас Господь кличе сьогодні допомогти синам і донькам нашої Церкви, що походять із різних середовищ, із громадських організацій, а навіть різних народів та культур, дати свідчення християнського життя. Навчіть їх бути собою. Навчіть їх не засуджувати, а свідчити. Поверніть нашу Церкву знову в серце нашої громади та допоможіть подолати те, що роз'єднує, поверніть живого Бога в серце кожної людини.“

Він подякував за служіння Владиці Стефанові Сороці, який багато років був очільником УКЦ США, Єпископу-помічникові Андрієві Рабієві, який готував торжество.

„Я хочу перед вами і перед Богом засвідчити свою радість, мир і вдячність за довіру: за довіру Папи, Синоду Єпископів, священників і всіх вас“, – звернувся до вірян Митрополит Борис під час інтронізації.

Департамент інформації УГКЦ,
„Укрінформ“

У Биківні відбулася толока пам'яті

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – На території Національного історико-меморіального заповідника „Биківнянські могили“ 11 травня перед пам'ятним днем 19 травня – Днем пам'яті жертв політичних репресій – відбулось велике прибирання: вже традиційна „Биківнянська толока“ з участю співробітників заповідника, членів родин репресованих і представників „Соловецького братства“, Меморіалу ім. Василя Стуса, Музею шістдесятництва, Українського інституту національної пам'яті, Українського центру культурних досліджень, журналістів видань „Голос України“, „Нація і держава“, „Слово Просвіти“ та інших небайдужих до історичної пам'яті свого народу громадян.

Після толоки для її учасників директор заповідника Богдан Біляшівський провів екскурсію виставкою „Перерваний урок“, в якій розповідається про долі репресованих шкільних учителів Києва та інших регіонів України. Були покладені квіти до пам'ятників українським і польським громадянам, котрі стали безневинними жертвами московського режиму.

Юрій Ткач з батьком Олександром з Білоцерківщини поділилися спогадами про свого прадіда Йосипа Ткача, розстріляного у 1937 році, а

Олександр Ігнатуша під час толоки встановив на трьох соснах пам'ятні таблички своїм дідам.

Інна Александрова розповіла про трагічну історію свого прадіда Едуарда Врублевського, розстріляного у 1938 році. Відомий актор і режисер Олександр Ігнатуша з допомогою друга Романа Власюка встановив на трьох соснах, що символічно ростуть з одного кореня, пам'ятні таблички своїм страченим дідам.

Учасники „Биківнянської толоки-2019“ з директором заповідника Богданом Біляшівським під час покладання квітів до пам'ятників українським і польським громадянам. (Фото: Георгій Лук'янчук)

Мама моряка бореться за сина

Світлана Орел

КРОПИВНИЦЬКИЙ. – Наталя Мокряк стала відома в Україні після 25 листопада 2018 року, коли її сина Романа Мокряка, командира катера „Бердянськ“ Росія взяла в полон. Він першим заявив вимогу надати українським морякам статус військовополонених.

Н. Мокряк – вчителька школи села Карлівка – у березні виступила в ООН на засіданні, присвяченому запобіганню агресії проти жінок, із закликом до світу підтримати Україну та допомогти звільнити полонених українців. Говорила вона й про земляків Сергія Глондаря та Олександра Корінькова, які перебувають у полоні уже п'ятий рік.

Н. Мокряк була серед ініціаторів відкриття у обласному художньому музеї виставки на підтримку полонених моряків. Вона народилася і виросла у тому ж селі, де живе й працює. Чоловік Микола, теж родом з Карлівки, служив у військовій флотії. Синів у них троє, ще є Богдан і Антон. Роман вирішив іти в моряки. Сказав: „Я служитиму у Севастополі на підводному човні“. Так і сталося. Коли опустили український прапор на човні, Романа вже там не було. Моряки були уже в Очакові, а потім в Одесі. У 2016 році Романа призначили командиром нового катера „Бердянськ“, Він і їздив за ним у Київ. Майже рік тривали випробування катера, у 2018 році він уже був на бойовому посту.

Вчителька вважає, що герої – це такі ж люди, як всі. Просто в якийсь момент треба зробити вибір.

Наталя Мокряк. (Фото: Світлана Орел)

АМЕРИКА І СВІТ

■ М'янма звільнила двох репортерів

ЯНГ'ОН, М'янма. — Два журналісти агенції „Ройтерс“, котрі були заарештовані в М'янмі, були звільнені 7 травня з тюрми на передмісті Янґону після перебування понад 500 днів в ув'язненні. Обидва репортери, 33-літній Ва Лоне і 29-літній Кяв Сое Оо, були зарештовані у грудні 2017 року, а відтак засуджені до семи років ув'язнення за порушення закону про офіційні засекречення. Їх звільнено внаслідок амністії, згідно з якою Президент Він Муїнт звільнив 6,250 в'язнів. Обидва журналісти описували масові вбивства мусульман-рогінджа в країні, з яких понад 730 тис. вже втекли з М'янми до Бангладешу через насильство в їхній країні. За свою працю обидва репортери отримали нагороду Пуліцера. Агенція „Ройтерс“ сказала, що репортери на вчинили жодного злочину і закликала до їхнього звільнення. („Reuters“)

■ Росія випробує ядерну зброю

ВАШІНґТОН. — США вважають, що Росія проводить випробування ядерної зброї низького рівня, заявив генерал-лейтенант Роберт Ешли, голова Оборонної розвідувальної агенції (DIA). Він виступив 29 травня на форумі дослідного центру „Гадсон Інститут“ у Вашингтоні, вказуючи, що Росія не дотримується мораторію на такі випробування. Не було офіційної реакції російського уряду, але голова Комітету оборони в Державній Думі Росії Володимир Шаманов сказав, що генерал „не міг зробити більш безвідповідальної заяви“. Представник Державного департаменту США Морґен Ортаґус сказала, що Росія „регулярно“ ігнорує свої міжнародні зобов'язання. Генерал В. Шаманов включений до санкційних списків Євросоюзу та України у відповідь на російську збройну агресію на Донбасі. („Reuters“)

■ Пентагон збудує 256 миль бар'єрів

ВАШІНґТОН. — Діючий Секретар оборони Патрик Шенеген сказав, що США планують збудувати бар'єри впродовж 256 миль на південно-західному кордоні країни. Виступаючи 8 травня перед Сенатським комітетом асигнування, секретар сказав, що Пентагон перенаправив інші гроші, щоб закріпити кордон. Того дня еміграційні високопосадовці звітували перед Сенатським судовим комітетом, що число нелегальних переходів кордону зросло до найвищого рівня від 2007 року. У квітні було затримано 109,144 нелегальних емігранти, від початку року ця цифра досягла 460,294 осіб. Демократи в Конґресі гостро виступають проти плянів Президента Дональда Трампа збудувати мур на кордоні, щоб стримати потік нелегальних емігрантів. Сенатор Ричард Дурбін з Ілиной сказав, що політика президентської адміністрації „зробила наші кордони менш безпечними й багато разів підірвала наші американські цінності“. („The New York Times“)

■ Буде доступ до ліків

ЧИКАґО. — Управління продовольства й медикаментів (FDA) оголосило, що уряд полегшить доступ до експериментальних ліків особам, котрі хворіють на рака. На конференції про цю хворобу в Чикаго 3 червня, FDA сказало, що лікарі тепер не мусять спершу просити експериментальних ліків в компанії, які виробляють їх, а відтак дозволу від FDA, але можуть відразу звертатися до FDA. Це прискорить процес лікування осіб, котрим стандартні ліки не допомогли. („ABC News“)

■ Африка робить крок для поступу

ПРЕТОРІЯ, Південна Африка. — В Африці проживає 1.2 млрд. осіб. Там також знаходяться 28 найбідніших країн світу. Але 24 із 55 країн цього континенту вже затвердили Угоду про зону вільної торгівлі континентальної Африки, яка входить у дію 6 червня. Додаткових 27 країн ще не затвердили угоди, хоч підписали її. Інститут стратегічних студій Африки в Преторії вважає, що це є найкращий шлях до добробуту на континенті, який терпить від різних збройних конфліктів. („The Christian Science Monitor“)

Ювілеї і пам'ять

Поразка української національно-визвольної революції 1917-1921 років є трагічною сама по собі: Україна втратила державну незалежність і можливість вільно розвиватися. Це велике нещастя, але воно принаймні зрозуміле. Бо те, що сталося далі, не піддається ні логічній, ні психологічній аналізі. Нелюдська, пекельна жадоба крові накочувалася, хвиля за хвилею, з червоної Москви на українську землю. Україножерство й сьогодні – те саме. Це позачасове, онтологічне зло діє безперервно, змінюючись лише у зовнішніх формах – від фізичного знищення людей і народів – до одягання овечих масок на закривавлені вовчі морди.

Тому не від ювілею до ювілею, не від випадку до випадку, а постійною і також позачасовою повинна бути наша пам'ять про всі непрості кривди, заповідані російською імперією нашому народові.

Минає 100 років від початку тих лихоліть. Жертвами першої навали варварів Муравйова на Київ стали щонайменше 5,000 ні в чому не винних киян – їх убивали, розпинали, саджали на паль за українське слово, за вишивану сорочку, за належність до Української Церкви.

Та це була тільки самодіяльність того московського ката, тільки його особистий наказ чинити звірства в українській столиці. А вже невдовзі, восени 1918 року, більшовицька Москва легітимізувала масове винищення людей, видавши смертоносний декрет „Про червоний терор“.

Страшне, ледве чи колись ще бачене в людській історії насильство стало офіційною політикою Радянської Росії.

Упродовж 1919 року новими ріками полилася українська кров. Історики стверджують, що протягом тих двох років, 1918-го і 1919-го, більшовики знищили понад мільйон осіб, при цьому злочинці зосереджувалися саме на Україні і українцях. Це називалося – диктатура пролетаріату. Обґрунтування її дав сам вождь Ленін: „Диктатура означає необмежену владу, що спирається на силу, а не на закон“. У цих словах – не лише теоретична настанова до антилюдської діяльності, але й уся внутрішня сутність нинішнього московського зазіхання на весь світ.

Таким же чорним ювілеєм є 90-річчя московської політики викорінювання „куркульства як кляси“, коли винищувалися найкращі господарства і господарі, а люди силою заганялися в колгоспне рабство.

На той 1929 рік припали перші масові арешти і фізичне знищення української творчої інтелігенції.

А згадаймо 1939 рік і прихід „перших советів“ у Західню Україну. Та ж незмінна політика – тюрми, терор, кров.

І вже ніякими ювілейними споминами неможливо вичерпати бруталної московської політики зрощення України. Ось розпорядження московського Міністерства внутрішніх справ напередодні ще Першої світової війни: „Будь-якого учителя з схильністю до українства негайно звільняти. Скласти правдиву історію малоруського народу, в якій розтлумачити, що Україна – це окраїна нашої держави в давніші часи“.

І вони, патологічні брехуни, написали для нас цю „правдиву історію“. Володимир Путін донині користується нею.

ІСТОРІЯ

Будинок для Марійки

Світлана Орел

КРОПИВНИЦЬКИЙ. – Перейменування міста Кіровоград на Кропивницький, що відбулося два з половиною роки тому, для багатьох міщан стало несподіванкою. Для багатьох Марко Кропивницький залишається незнайомцем. Опоненти нової назви міста наполегливо підкреслювали, що М. Кропивницький постійно не жив тут. Але ж є будинок Марфи Зайковської на колишній вулиці Болотній. Йдеться про дім тітки його першої дружини Олександри Вукотич, де зараз знаходиться меморіальний музей драматурга й режисера. Він жив тут після одруження у 1868 році з Олександрою.

Познайомились вони у Бобринці, де молодий М. Кропивницький працював у місцевому суді. Саме його дядько – Микола Дубровинський організував у містечку самодіяльний театр, де М. Кропивницький зіграв свої перші ролі. У виставах брала участь і Олександра. Але велика любов принесла і багато горя: їхні перші діти народилися мертвими. Пізніше, коли вже була донька Марійка, у подружжя з'явився і названий син Костянтин. Олександра померла дуже рано, їй було всього 28 років. Вважається, що зі світу її звели сухоти, але М. Кропивницький писав, що вона заразилася дифтеритом від хлопчика, якого доглядала.

Якщо до 1880 року М. Кропивницький жив у будинку М. Зайковської з перервами, то після смерті дружини залишався надовго, адже їхня маленька донька Марія не бажала розлучатися з батьком. М. Кропивницький мусів відлучатися на виступи створеної ним трупи, але ці від'їзди не були аж надто тривалими. М. Кропивницький щоразу повертався у дім на колишню Болотню вулицю. Тут він написав свої п'єси „Глитай, або ж Павук“, „Дай серцю волю, заведе у неволю“, „Дві сім'ї“. Тут відбулася його перша зустріч із Марією Заньковецькою, запрошеною у місто для участі в театральній трупі Миколою Садовським. Сюди ж він привіз і другу свою дружину Надію Гладущенко, тут вона народила дівчинку, яку назвали на честь Олександри Вукотич – Лесею. І мешкали вони у цьому будинку аж до 1889 року, коли М. Кропивницький купив маєток у Харківській області на хуторі Сашино, який назвав Затишком.

Погруддя Марка Кропивницького біля музею. (Фото: Ігор Філіпенко)

Пізніше М. Кропивницький любив зупинятися у будинку М. Зайковської. Цей будинок після смерті власниці перейшов у спадок Марійці, яка у 1908 році продала його місцевому підприємцю болгарині Ходжі Стоянову. Він розгорнув у садибі виробництво овочевих консервів, що користувалися неабияким попитом. Після подій 1917 року будинок перейшов у комунальну власність, його розділили на квартири, де жили кілька сімей.

Марійка вийшла за актора Миколу Ліницького, але, як і мати, померла дуже рано, маючи трохи більше 30 років. Вона залишила шестеро малих дітей. У 1982 році, завдяки наполегливим зусиллям онука Івана Карпенка-Карого Андрія Тобілевича та краєзнавця й історика Віктора Яроша, тут відкрили меморіальний музей М. Кропивницького. Будинок на кілька кімнат з великою верандою, куди гостей традиційно запрошують на чай, має й прилеглий город та сад. Нинішній завідуючий музеєм Микола Галицький мріє розширити територію і побудувати тут літній театр.

На подвір'ї музею вирішили встановити пам'ятник. Його замовили скульпторові Іванові Гончареві. Якісь обставини перешкодили його встановленню. Так і пролежав гранітний М. Кропивницький під сходами парадного входу свого колишнього помешкання понад 10 років, аж поки погруддя відкрили 15 років тому у день народження видатного драматурга, режисера, актора, організатора театру.

У меморіальному музеї Марка Кропивницького. (Фото: Ігор Філіпенко)

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич

Редактори: Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Fax (973) 644-9510

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: \$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.

Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.

Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.

Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністрація / Оголошення	Володимир Гончарик ☎ (973) 292-9800 x 3040 Fax (973) 644-9510 E-mail adukr@optonline.net
Передплата	Володимир Гончарик ☎ (973) 292-9800 x 3040 E-mail subscription@svoboda-news.com

Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода“ або її видавця.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Вражаюче діють добровольці в Україні

Десять років тому, коли Українська католицька церква св. Івана Хрестителя в Ньюарку почала свою благодійну працю ми, її добровольці, відразу зрозуміли, що необхідно виробити близькі стосунки з людьми, з якими ми співпрацюємо, як тут в Америці так і в Україні. В тісній співпраці виробляється виробуміння та взаємоповага.

Я проваджу проектами цього благодійного фонду і час від часу їжджу в Україну та відвідую тих, хто втілює в дію наші мрії та пляни допомагати потребуючим. Кілька тижнів тому я була в Києві, Чернівцях та Львові і, як завжди, віддані люди, з якими ми там співпрацюємо, надихнули мене до подальшої праці.

Неодноразово у мене люди запитували: „Чи можна мати довіру до тих, з ким ви працюєте?“ Дуже просто. Ми обережно вибираємо людей, які мають подібну філософію до нашої, ми спостерігаємо, як вони провадять своє життя, і знаємо напевно, що це люди порядні, ідейні, щедри та працьовиті.

Наприклад, ми вже довго співпрацюємо з Галею Токар, яка є мамою двох дорослих синів-інвалідів, повністю залежних від своїх батьків.

Хлопці не ходять і не можуть говорити. Старший Ігор вибиває букви на комп'ютері носом і в цей спосіб „говорить“ до батьків. Галя могла була попасти в розпуку, але замість плакати над своєю долею, почала шукати інших батьків, таких як вона і її чоловік Флорій. Вона організувала товариство дітей-інвалідів, до якого сьогодні належить понад 300 родин. Галя пригортає як хворих дітей, так і бідних, і переляканих батьків та пропонує їм цікаві програми, курси, прогулянки та багато іншого. Хто краще може зрозуміти потреби таких людей як Галя, яка вже 30 років доглядає власних дітей з дуже поважними проблемами?

Ще один приклад маємо в особі Оксани, яка живе в Карпатах. Вона нам дуже багато допомогла при нашому проекті „Нагодуймо голодних в Україні“, за яким ми назбирали понад 38 тис. дол. і закупили понад 2,500 комплектів з продуктами для бідних людей. Оксана не керує автом і коли нема кому її повезти, вона розвозить торби ровером. Вона відвідує стареньких людей і розповідає, що не може вийти з дива, як багато із них стараються вижити на пенсії у 1,500 грн. (приблизно 55 дол.). На цю дуже

Ірина Дробот (праворуч) зі спільноти св. Егидія з голодними жінками на Хрещатику.

скромну суму неможливо заплатити за квартиру і за комунальні послуги, я вже не говорю про ліки, одяг та їжу.

Коли Оксана відвідує людей по домах, вона часто бачить, що людям бракує теплого одягу, то вона ходить до крамниць, які продають уживаний одяг і купує потрібні речі. Часто вона готує в себе в дома голубці, варить борщ і тоді все це доставляє тим, які вже довго не їли теплого обіду.

Одного разу Оксана відвідала старшу жін-

(Закінчення на стор. 16)

СКУ вітає Лесю Марущак з нагородою

Світовий Конгрес Українців (СКУ) вітає канадську художницю українського походження Лесю Марущак з перемогою на Міжнародному фестивалі „Книжковий арсенал” у Києві за своє видання „Марія” на тему Голодомору-геноциду українського народу, на створення якої надихнула історія одного з очевидців Голодомору, що проживає в Канаді. Крім збереження історичної пам'яті, Л. Марущак сподівається на заохочення до діалогу на важливу тему глобального характеру про геноцид. Головну нагороду отримало видавництво „Red Zet” за книгу „Марія”, оформленням якої займалися Л. Марущак та Ілля Жекалов. Вони нагороджені в номінації „Експеримент”.

„Світовий Конгрес Українців, який надав патронат проектів „Марія”, вітає Лесю Марущак з цим

величезним досягненням, - заявив Віце-президент СКУ та голова Міжнародного координаційного комітету Голодомору СКУ Стефан Романів. - Ми рішуче заохочуємо міжнародне співтовариство підтримати проект і допомогти його найширшому донесенню до суспільства з метою побудови мостів міжкультурного розуміння і діалогу”.

„Я виросла в канадських преріях, де книги були схожі на чарівний килим, що переносить у місце, про які можна було тільки мріяти. Я ніколи не могла уявити, що створю таку книгу, яка буде голосом жертв Голодомору та моєї героїні Марії, і отримаю таку важливу нагороду. „Марія” засвідчує підтримку суспільства: видавця, дизайнера, прихильників, спонзорів, фондів, колекціонерів, бібліотек, книжкових магазинів і читачів. Ця наго-

рода належить цьому суспільству!” - заявила Л. Марущак.

Міжнародний фестиваль „Книжковий арсенал”, що є щорічним проектом Мистецького арсеналу в Києві, пропонує книжковим, літературним та художнім колективам взаємодіяти один з одним та впроваджувати інноваційні проекти. Цьогорічний фестиваль, який відбувся 22-26 травня, був присвячений темі співіснування між сусідніми країнами. 12 березня „Книжковий арсенал” отримав нагороду Лондонського книжкового ярмарку „International Excellence Awards 2019” у номінації „Літературний фестиваль”.

СКУ
Торонто

Ця книга - звіт про моє життя

У вересні 2018 року, у видавництві „Смолооскип” в Києві, була видана моя книжка „У світ широкий з Україною в серці”. Ціль видання цієї книжки була подвійна.

По-перше, будучи вихованим в Пласті, я звик складати звіт при закінченні кожного проекту. Осягнувши поважний вік, я вважаю, що вже час зробити звіт в першій мірі перед самим собою, як я використовував моє життя? Чи я жив лише для себе самого, чи я турбувався й про долю інших?

Друга причина - це бажання, щоб наші діти і внуки знали про наш родовід. Що історія наших родів не починається з датою прибуття до берегів Америки, а що ми існували й раніше.

В книжці є зібрані інформації про історію родів, як по стороні батька, який є з Полісся, так і по стороні мами Алли Легкої, яка є з Гадяча, Пол-

тавщина. В ній є розповіді, як ми - одні з Полтавщини, другі з Полісся - опинились на Заході. Між ними - драматична розповідь сестри Віри, як родина переходила фронт, рятуючись від розстрілів, чи вивезення на Сибір тільки за те, що автор книги і його старший брат Олександр були в УПА.

Велика частинна книги присвячена громадській діяльності подружжя Герців в США. Про цю діяльність мало б хто знав, якщо б „Свобода” та „The Ukrainian Weekly” не поміщували про неї звітницькі матеріали. В книзі є обмежені інформації про сучасні зв'язки з Україною автора книги та його дружини.

Видавництво „Смолооскип” розіслало 267 копій цієї книжки до центральних бібліотек в Україні та 20 копій до бібліотек на Заході. На прохан-

ня автора видавництво вислало 27 копій на адреси приятелів в Україні. Від них надходять прихильні коментарі про книжку, а 13 квітня в Луцьку, в Музеї Історії Луцького Братства, була успішна презентація книжки.

Найважливішою новиною про книжку є той факт, що вона внесена до постійної колекції Бібліотеки Конгресу США. Через сітку бібліотек світового значення кожний читач має доступ до цієї книги.

Бажаючих придбати цю книжку просимо вислати чека на 25 дол., виставленого на Michael Heretz, на адресу: Michael Heretz, 95 Orient Way, Apt. 4F, Rutherford, NJ 07070.

Михайло Герець,
Ратерфорд, Нью-Джерсі

Вивчаймо українську мову

Доктор філологічних наук Олександр Пономарів, професор Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, член Національної комісії України з питань правопису відповідає на запитання читачів.

Якщо родовий відмінок однини іменників третьої відміни має закінчення -и (тіни, печи тощо), то як бути з матір'ю: матері чи матери?

Закінчення -и в родовому відмінку мають ті іменники третьої відміни, які закінчуються на -сть, -рть: радість - радости, честь - чести, молодість - молодости, чверть - четверти, смерть - смерти. А також іменники кров, любов, осінь, сіль, Русь, Білорусь: крові, любови, осени, соли, Руси, Білору-

си. Решта закінчуються на -і.

Запитання від редакції: чому ви послідовно підтримуєте повернення цієї норми в правопис?

Вона дуже важлива, бо дає змогу відрізнити родовий відмінок від давального й місцевого. Це по-перше, а по-друге, так писали наші клясики: „Поет не боїться від ворога смерти, бо вільна пісня не може умерти” (Леся Українка). Так подано ці слова в „Словнику” за редакцією Бориса Грінченка, який досі є одним із важливих мірил українськості лексики. Із цим нарешті погодилася й остання Правописна комісія. Додам лише, що багатьох уболівальників за долю української мови результати цієї праці розчарували, адже

вони прагнули більших змін.

Чи правильні словосполучення був веселий, зробився лагідний, став злий? Чи все ж потрібно вживати орудний відмінок?

Між цими словосполученнями є такий розподіл: коли йдеться про постійну ознаку, використовуємо називний відмінок: був веселий, був талановитий, був освічений. Коли хочемо сказати, що хтось тільки набув чи набуває такої ознаки, використовуємо орудний відмінок: зробився злим, став лагідним тощо. Хоч у цих випадках можливий і називний відмінок.

(Закінчення на стор. 16)

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Владика Даниїл відвідав парафію

Богдан Ліський

ПОРТЛЕНД, Орегон. – 24-25 травня Архієпископ Даниїл, очільник Західної єпархії Української Православної Церкви США відвідав громаду Української православної церкви св. Івана Хрестителя в Портленді, Орегон.

Владика Даниїл відслужив в церкві вечірню, а опісля всі пішли в церковну залю, де мали нагоду спілкуватися з Владикою Даниїлом, який розповів про події щодо заснування Православної Церкви України, в яких він брав участь як представник Вселенського Патріярха Варфоломія з Константинополя.

25 травня Владика Даниїл у співслужінні з о. Володимиром Явор-

ським з парафії в Портленді і о. Андрієм Матлаком з парафії св. Трійці в Сіетлі, Вашингтон, очолив Літургію. У своїй проповіді Владика говорив про бесіду Ісуса Христа із самарянкою, а також про деякі проблеми, з якими зустрічаються християни у США.

Владика вручив церковні медалі Сергієві Нагурському і Марії Комша за їхню працю на церковній ниві в Портленді.

Після Літургії в церковній залі дитячий гурток вітав Владика піснями. Відбувся урочистий обід для всіх присутніх. Зустріч закінчилася відзначенням дня народження настоятеля портлендської парафії о. В. Яворського, якому того дня сповнилось 25 років.

Архієпископ Даниїл з громадою Української православної церкви св. Івана Хрестителя в Портленді. (Фото: Тарас Велеган)

Український фестиваль привітав понад 10 тис. гостей

Привіт гостям фестивалю.

Георгій Тихий, „Укрінформ“

НЬЮ-ЙОРК. – 17-19 травня у Нью-Йорку відбувся 43-й Український естиваль, організований Українською католицькою церквою св. Юра.

„Наша громада у Нью-Йорку прагне зберегти все українське. Пісню, танці і найважливіше – нашу мову. Ми хочемо захистити все наше“, – розповів голова комітету Українського фести-

валю, директор академії св. Юра Андрій Стасів. Він додав, що цього року пощастило з погодою, тому за його оцінками, за три дні участь в українських святкуваннях взяли щонайменше 10 тис. людей, а на святковій сцені виступили понад 500 артистів.

19 травня на фестивалі виступали ансамблі „Юність“ хореографа Григорія Момота та „Сизокрил“ під керівництвом Орlando Пагана. Вздовж 7-ої вулиці розташувалися намети з українським вбранням, сувенірами, презентаційні виставки Українського Музею, хору „Думка“, Пласту, Спортивного клубу Нью-Йорку, Федеральної Кредитової Спілки „Самопоміч“, Союзу Українок Америки, крамниці вишиванок „Арка“ та багатьох інших.

На виставці української добровольчої організації „Razom for Ukraine“ відвідувачам пропонували у формі гри перевірити свою здатність відрізнити брехливі новини від справжніх. Увагу американців тут звертали на те, що Україна стоїть на передовій боротьби з дезінформацією.

В окремому секторі гостей фестивалю частували смачними українськими стравами.

Перший Український фестиваль у Нью-Йорку відбувся ще 1976 року і відтоді святкування у районі „East Village“ проходять щороку. Задля цього спеціально закривають частину 7-ої вулиці Мангетену.

На 7-ій вулиці в Мангетені.

Танцювальні ансамблі на сцені Українського фестивалю. (Фото: Ірена Реєнт Савіяно)

Трибуна Українського Народного Союзу

УНСоюз святкує 125 років: Фотофакт з історії, 1998

Від 14 до 18 червня 1998 року на Союзівці відбувся 24-ий з'їзд Товариства Сеньйорів Українського Народного Союзу. Як і минулими роками, сеньйори прибули з різних стейтів США, навіть дуже далеких. Д-ра Анну Чопик (котра сидить шоста зліва) переобрано на голову товариства. До нової управи також увійшли: Леся Орлян і Сем Літепло – заступники, Ольга Літепло – англomовний секретар, д-р Юрій Свищук – українськомовний секретар і Оля Папроцька – касир. Контрольна комісія: Джан Лапін, Ольга Шатинська і Естеля Волошин. Учасники з'їзду їздили до нового приміщення УНСоюзу в Парсипані, Нью-Джерзі, де сеньйори мали змогу оглянути Головну Канцелярію братської організації, архів, редакції газет „Свобода” і „The Ukrainian Weekly” і були прийняті гостинною перекускою, під час якої Головний Предсідник УНСоюзу Уляна Дячук розповіла про діяльність організації. (Фото: Омелян Юрчинський)

На веб-сторінці УНСоюзу читачі можуть переглянути фотоархів з історії організації. Фотоархів доповнюється і удосконалюється. Загляньте тут: unainc.org/una/the-una-is-125-years-old/.

Окружний комітет Нью-Джерзі провів річні збори

Учасники зборів Окружного Комітету Нью-Джерзі. (Фото: Рома Гадзевич)

ПАРСИПАНИ, Нью-Джерзі. – Окружний Комітет Нью-Джерзі Українського Народного Союзу провів річні збори з участю представників 25-го, 37-го, 42-го, 133-го, 155-го, 171-го, 269-го і 287-го Відділів.

Голова округи Оксана Станько відкрила збори і провадила ними, секретарем був Юрій Станько. Екзекутиву УНСоюзу представляла Головний Фінансовий Директор/Скарбник Рома Лісович.

Про діяльність окружного комітету звітувала О. Станько. Вона

відзначила діяльність найкращих організаторів округи Марії Дрич та Валентини Каплун, як також успіхи у продажі ануїтетів Стефка Воха. Звітував також скарбник Володимир Гончарик, прочитано писемний звіт контролера В. Каплун.

Р. Лісович розповів про фінансовий стан організації, підкреслюючи, що 2018 рік був сьомим під ряд прибутковим роком і що страховий баянс УНСоюзу виріс до 11 млн. дол.

Під час дискусії зокрема обговорено величавий концерт з нагоди 125-річчя УНСоюзу, який відбудеть-

ся на терені округи у прекрасній залі Колежду св. Єлисавети у Мориставні в день 2 листопада. Виступатимуть український танцювальний ансамбль „Шумка” з Едмонтону, Альберти, Ансамбль Бандуристок Північної Америки, скрипаль-віртуоз Василь Попадюк та інші.

Одноголосно переобрано до провду окружного комітету на наступну каденцію голову О. Станько, її заступницю М. Дрич, секретаря Ю. Станька, скарбника В. Гончарика, організаційного референта Михайла Богдана, контролерів В. Каплун і Михайла Козюпу.

„Ствердження напрямних УНСоюзу”:

Український Народний Союз існує для:

- поширювання принципів братської діяльності;
- збереження української, української американської і української канадської спадщини і культури;
- надання своїм членам високоякісних фінансових послуг і продуктів.

Як братська забезпечена установа, УНСоюз реінвестує свої прибутки для добра своїх членів і української громади.

LONG TERM ANNUITIES

4.00%*
9 YEAR

3.75%*
7 YEAR

3.25%*
5 YEAR

CALL US TODAY!
888-538-2833

*FIRST YEAR RATE
ALL ANNUITY RATES
SUBJECT TO CHANGE
NOT AVAILABLE
IN ALL STATES

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
2200 ROUTE 10, PARSIPPANY, NJ 07054 • WWW.UNAINC.ORG

INSURING OUR COMMUNITY
125
YEARS

100 UKB
УКРАЇНСЬКА КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ
Північної Америки
ім. Т.Шевченка

ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ
ОЛЕГ МАХЛАЙ – МИСТЕЦЬКИЙ КЕРІВНИК ТА ДИРИГЕНТ

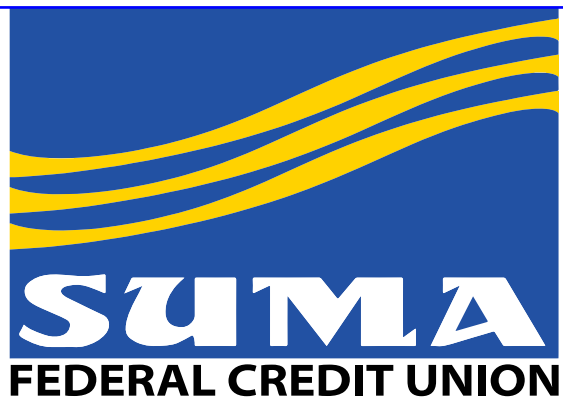
П'ЯТНИЦЯ 21 го ЧЕРВНЯ 2019р о 7:30 пп
УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ КРАЙОВИЙ СОБОР ПРЕСВЯТОЇ РОДИНИ
4250 HAREWOOD RD. NE • WASHINGTON, DC
КВИТКИ WWW.BANDURA.ORG • (571) 484-6463

СУБОТА 22 го ЧЕРВНЯ 2019р о 7:00 пп
ALICE TULLY HALL • LINCOLN CENTER
1941 BROADWAY • NEW YORK CITY, NY
КВИТКИ WWW.BANDURA.ORG • (212) 721-6500

НЕДІЛЯ 23 го ЧЕРВНЯ 2019р о 2:00 пп
TEMPLE PERFORMING ARTS CENTER • TEMPLE UNIVERSITY
1837 N. BROAD STREET • PHILADELPHIA, PA
КВИТКИ WWW.BANDURA.ORG • (215) 663-1166

SPONSORED BY

www.bandura.org www.ubc100.com

У нас Ваші Заощадження РОСТУТЬ

CDs

2 Year Share CD

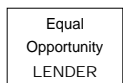
2.90%
APY*

5 Year Share CD

3.30%
APY*

Federally insured
by NCUA

*APY = Annual Percentage Yield calculated on the assumption that dividends remain on deposit until maturity. A minimum to open a CD is \$ 1,000.00. Early withdrawal penalties may apply. Rates are effective Jan. 2, 2019 and are subject to change.

SUMAFcu NMLS# 527694

НАШІ ФІЛІЇ ЗРУЧНО РОЗТАШОВАНІ

Main Office
125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
Phone: 914-220-4900, Option 0
Fax: 914-220-4090

Yonkers Branch
Ukrainian Youth Center
301 Palisade Ave.
Yonkers, NY 10703
Phone: 914-220-4900, Option 7
Fax: 914-965-1936

Spring Valley Branch
Ukrainian Hall
16 Twin Ave.
Spring Valley, NY 10977
Phone: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335

Stamford Branch
Ukrainian Research Center
39 Clovelly Rd.
Stamford, CT 06902
Phone: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246

New Haven Branch
Ukrainian Heritage Center
555 George St.
New Haven, CT 06511
Phone: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677

1-888-644-SUMA (7862) Відвідайте нас на www.sumafcu.org

НОВІ ВИДАННЯ

Досліджено родовід знаної родини

Олександр Григоренко

Анатолій Трембіцький. „Родинна династія Сіцинських-Чехівських-Сіцинських-Шандорів: просопографічний портрет (XVIII-XXI ст.)“. Хмельницький. Видавництво Стрихар А. М. 2019. 850 стор.

У монографії Анатолія Трембіцького розв'язана наукова проблема щодо створення колективного портрету відомих представників української родини, знакової в житті України та української діаспори Німеччини, Словаччини, США, Франції, Чехії. Розвиток вітчизняної історичної науки на сучасному етапі потребує створення сучасних історичних портретів цілих династій визначних науковців чи відомих українських діячів у контексті історично-культурного розвитку української громади в місцях осідку, створення праць про ролі і місце цих особистостей в історично-культурній спадщині українського народу.

Про визначні постаті цієї династії тривали десятиліття було заборонено говорити. Цей проєкт, виконаний на належному науковому рівні, заповнює один із важливих секторів фундаментального знання про історичну ролі кожного зі значних особистостей в певну історичну добу. Досліджень життя та діяльності найкращих представників цієї славної української родини не проводилось. Тоталітарні радянський та чехословацький режими наклали на неї ідеологічний штамп „українські буржуазні націоналісти“.

Монографія складається з шести розділів і 22 підрозділів, які збалансовані за обсягом, логічно доповнюють один одного та загалом забезпечують комплексний підхід щодо висвітлення історії життя та діяльності багатьох членів родини.

Володимир Чехівський (1876-1937) був депутатом 1-ої Державної Думи Російської імперії від Київщини, членом Революційної Партії та Української Соціал-Демократичної Робітничої Партії, членом Подільської та Одеської „Просвіти“, членом Центральної Ради, директором Департаменту Віроісповідань з правами міністра у гетьманському уряді, головою Комітету Охорони Республіки, прем'єр-міністром та міністром закордонних справ Директорії доби Української Народної Республіки, дорадником Митрополита Василя Липківського, учасником Першого (1921) та другого (1927) Всеукраїнських Православних Церковних Соборів Української Автокефальної Православної Церкви, автором близько 30 богословських праць. Він працював вчителем в Черкаському духовному училищі та в Черкаській чоловічій гімназії, був головою ради лекторів Кам'янець-Подільського українського народного університету, викладачем ряду навчальних установ. Розстріляний 3 листопада 1937 року за рішенням особливої трійки в урочищі Сандармох у Карелії.

Олена Чехівська, дівоче прізвище Сіцинська (1882-1969) була активною учасницею українського національно-церковного руху, співзасновницею Об'єднання Українських Жінок у Німеччині (1947-1949), членкою Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, Союзу Українок Америки, Українського православного братства ім. Митрополита Василя Липківського та Товариства Подолан при Українській Вільній Академії Наук (УВАН), авторкою і співавторкою майже 170 статей-гасел для енциклопедій української діаспори.

Володимир Сіцинський (1894-1962) – відомий дослідник і творець української архітектури, українського сакрального та ужиткового мистецтва, доктор філософії і професор Українського Вільного Університету, директор Університету Українознавства при УВАН в Нью-Йорку, член Об'єднання Мистців Українців в Америці та інших громадсько-просвітницьких і науково-мистецьких товариств, автор майже 700 праць, статей, рецензій та понад 60 архітектурних проєктів.

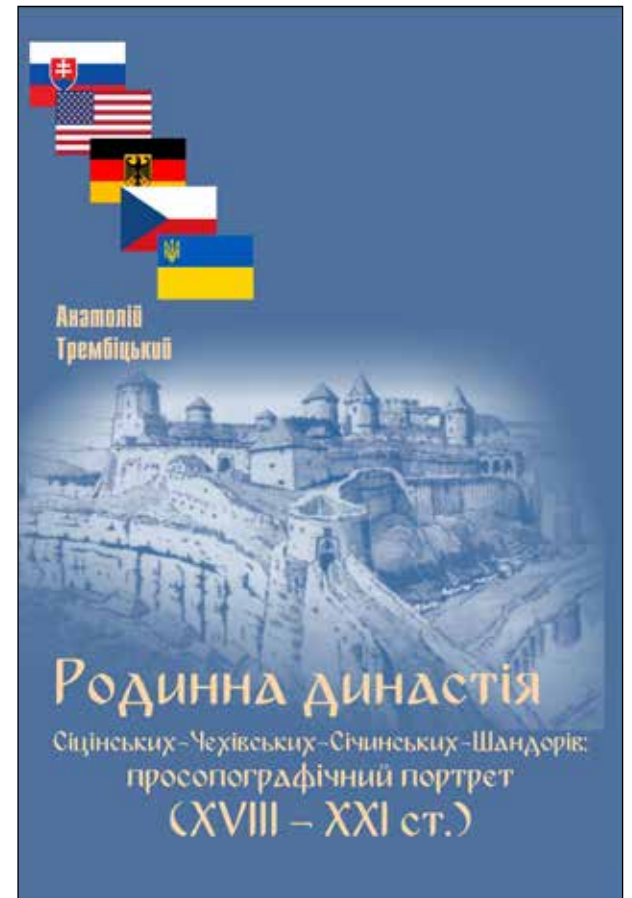
Ярослав Сіцинський (1924-2015) був знаним архітектором, творцем і дослідником української сакральної архітектури, одним з керівників Кабінету дослідження Поділля ім. Юхима Сіцинського, згодом Товариства Подолан при УВАН і Товариства Українських Інженерів Америки, автором понад 20 архітектурних проєктів.

Вікентій Шандор (1907-2003) – доктор права, представник уряду Карпатської України при Чехословацькому уряді в Празі, заступник голови Державного Центру Української Народної Республіки, член публікаційно-інформаційної комісії Українського Конгресового Комітету Америки, дійсний член НТШ і Товариства Українських Правників в США, автор історії Закарпаття, споминів та понад 100 наукових статей і розвідок на правничо-політичні та історичні теми.

Любиця Бабота (нар. 1944), знана філолог-україністка, професор Торонтського університету, знана дослідниця, авторка монографій та понад 300 наукових і науково-популярних статей, розвідок і статей-гасел для енциклопедичних та довідково-краєзнавчих видань про культуру й літературу Закарпаття.

У розділі „Родинні зв'язки та особистісно-індивідуальний потенціал членів родини“ А. Трембіцький розкрив спорідненість членів відомої української родини Сіцинських-Чехівських-Сіцинських-Шандорів, взявши за головний стрижень цієї династії одного із найвизначніших її членів, знаного українського історика, протоеврея Євфимія Сіцинського. Його нащадки зробили вагомий внесок у розвиток і збереження історії та культури українського народу, виступили творцями та захисниками української національної ідеї, за що майже всі переслідувалися та неодноразово були репресовані.

Частково автор висвітлив життя таких представників родини, як Віктор, Микола та Олександра Чехівські, Михайлина Сіцинська, Маргарета Бабота, подав біографічні відомості та дані про

діяльність інших національно свідомих членів родини, що в цілому дало можливість створити її колективний портрет родини шляхом послідовної реконструкції життя та діяльності цих особистостей.

Автор висвітлив їхню педагогічно-освітню діяльність у державних, громадських, приватних і церковних закладах освіти Канади, Німеччини, Словаччини, США, України, Чехословаччини. Також автор охарактеризував ролі членів династії у творенні та розбудові української музейної, бібліотечної, видавничої, енциклопедичної, бібліографічної та пам'яткоохоронної справи в місцях свого проживання.

Монографія А. Трембіцького є першим спеціальним ґрунтовним дослідженням щодо комплексного вивчення представників відомих українських родин Сіцинських-Чехівських-Сіцинських-Шандорів у національно-культурному житті України та діаспори впродовж XVIII-XXI ст.

З питань придбання книги можна звернутися до її автора на електронну адресу: stealthy-dom@ukr.net.

А. Трембіцький – старший науковий співробітник, доцент катедри права та правоохоронної діяльності Хмельницького інституту Міжрегіональної академії управління персоналом, Почесний краєзнавець України.

Про автора: Олександр Григоренко – доктор історичних наук, був доцентом Кам'янець-Подільського педагогічного інституту, професором Національної академії прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького, завідувачем катедри Хмельницького національного університету, тепер на пенсії. Автор 430 наукових досліджень.

Популізм...

(Закінчення зі стор. 2)

суспільство і інститути пручаються, і це веде до непередбачуваного громадянського протистояння, часом багаторічного, як в Венесуелі.

В кінцевому підсумку популізм приводить до деградації політичної системи. З політично-

го процесу вимивається зміст. Партійні програми перетворюються в збірники тупих гасел, а рішення державними чиновниками приймаються ситуативно ідіотськими, виходячи з міркувань публічного ефекту. Тому довготривалі стратегії розвитку стають неможливими. Країна починає жити на порохівій бочці. Популізм робить політичну систему беззахисною від проникнення радикалів і екстремістів. Напри-

клад, через референдуми під сосом „так хоче простий народ“. Або спочатку вам будуть в усі дірки пхати соціопитування про те, що ви з дружба з Росією, а потім і результат референдуму підкладуть.

„День“

Ірина Сергеева – соціальний психолог, Київ.

KULINSKI MEMORIALS

809 SOUTH MAIN STREET • MANVILLE, NJ 08835

TEL. 908-722-3130

FAX 908-253-0027

TOLL FREE 800-458-5467

kulinskimemorials@msn.com

- Служить українській громаді понад 60 років
- Понад 40 колорів граніту до вибору
- Гравюри на замовлення
- Консультації вдома за домовленням
- Обслуговує клієнтів у трьох штатах (NJ, NY, PA)
- 5 хвилин від С. Бавнд-Бруку, Н, Дж.

VARSHAVSKY MONUMENTS

862-812-7086

E-mail: VarshavskyMonuments@gmail.com

ПАМ'ЯТНИКИ — МАВЗОЛЕЇ

Великий вибір граніту

Індивідуальний дизайн

Гравірування на граніті

Керамічні фотографії на пам'ятники

Замовлення, виготовлення і встановлення в штатах NJ/NY/PA

UNF Fundraiser Soyuzivka Heritage Center

The largest Ukrainian Festival in the United States, organized by the Ukrainian National Foundation, under the patronage of the Embassy of Ukraine

JULY 12-14 2019

13TH ANNUAL Ukrainian Cultural Festival at Soyuzivka

Kerhonkson, New York

Performing at Soyuzivka...

**TARAS PETRENIKO, TETIANA HOROBETS
ZLATA OHNIEVICH, ROMA PRYMA BOHACHEVSKY
UKRAINIAN DANCE WORKSHOP, DUMKA CHOIR**

**Special appearance by Vasyl Popadiuk
AND MANY OTHERS TO COME!**

Soyuzivka Heritage Center

216 Foordmore Rd
Kerhonkson NY 12446 · 845-626-5641
soyuzivka.events@gmail.com
www.soyuzivka.com

FRIDAY NIGHT FUNDRAISER

Gala Proceeds to Benefit The Ukrainian Weekly & Svoboda Newspapers

Ukrainian Village, Dancing, Music & Song, Arts/Crafts, Delicious Ethnic Foods, Beer Garden, and Zabavas

ADMISSION \$30

For accommodations, go to: www.soyuzivka.com/local-information.html

УКРАЇНСТВО В СВІТІ

День вишиванки відзначили в Ізраїлі

Світлана Глаз

БАТ-ЯМА, Ізраїль. – 16 травня в Українському культурному центрі Ізраїлю відзначили всесвітній День вишиванки. На святі говорили про історію української вишивки. Посол України Геннадій Надоленко у своєму виступі наголосив: „Мені надзвичайно приємно, що ми сьогодні відзначаємо це свято разом, оскільки цей день символізує єдність українського народу та об'єднує українців у всіх куточках землі“.

Відбулася презентація четвертого числа україномовного часопису „Відлуння“, який виходить з підтримкою Посольства України в Ізраїлі. З вітальним словом виступили головний редактор журналу Ігор Барах, голова Всеізраїльського об'єднання вихідців з України Давид Левін, заступник головного редактора Сергій Подражанський, члени редакційної комісії та автори Валентина Чайковська, Ніна Хмельницька, Лариса Борисенко.

На вечорі лунали українські пісні у виконанні заслуженої артистки України, керівника театру „Шахар“ Тамари Горінштейн та оперного співака Василя Фалеєва.

Свято відбулося у веселій, родинній і теплій атмосфері.

Учасники свята в Українському культурному центрі Ізраїля. (Фото: Посольство України в Ізраїлі)

Дитячі хори відзначені у Європі

Світлана Орел

КРОПИВНИЦЬКИЙ. – 8-11 травня у Перемишлі відбувся III Міжнародний фестиваль-конкурс „Самоцвіти“, на якому дитячий хор „Веселка“ з музичної школи ім. Юлія Мейтуса (керівник Софія Антонова, концертмайстер Анна Полтавчук) посів перше місце і виступив на гала-концерті.

Інструменталісти, більшість з яких також

є учасниками хору, здобули п'ять перших, три других та одну третю нагороди у номінаціях „Фортепіан“, „Скрипка“, „Саксофон“.

Дитячий хор „Согласіє“ (керівниця Наталя Корсунова-Трибіненко) з цієї ж музичної школи на конкурсі мистецтв „Зірки Парижу“ здобув п'ять перших, три других і одну третю нагороди. Серед найкращих були виконавці камерного тріо „Віола“, які отримали також спеціальну відзнаку журі.

Дитячий хор „Веселка“ у Перемишлі.

Учасники хору „Согласіє“ біля Ейфелевої вежі. (Фото: Шовбізнес-культура)

Зниклі безвісти...

(Закінчення зі стор. 1)

про зниклу людину.

„Рік тому був ухвалений закон про правовий статус осіб, зниклих безвісти, який привів цю процедуру у відповідність до норм міжнародного гуманітарного права. Зараз, на жаль, цей закон не працює повною мірою, хоча і минув уже цілий рік. Комісія, яка мала бути створена відповідно до цього закону, має вести єдиний реєстр зниклих безвісти за особливих обставин і здійснювати проактивну роботу. Але вона і досі не сформована, і жодного разу не зібралася на засідання“, – каже О. Матвійчук.

Особа набуває статусу зниклої безвісти тоді,

коли заявник подає заяву про факт зникнення – або за рішенням суду.

„Закон закріплює права родичів осіб, зниклих безвісти. Це право знати про долю своїх родичів, отримувати достовірні відомості про їхнє перебування, про обставини загибелі, право отримати їхнє тіло, право на соціальний захист у порядку, визначеному законодавством. Є можливість призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Ці права передбачені законом, але фактично запрацювати на повну силу закон зможе тільки після того, як почне працювати ця комісія, яка координує всі зусилля різних органів державної влади щодо розшуку осіб, які зникли“ – пояснює О. Матвійчук.

Внесення до реєстру осіб, що зникли без-

вісти, виконується Національною поліцією, Службою безпеки України, Міністерством оборони і самою комісією.

„Ця комісія мала б збирати інформацію від друзів і близьких зниклих людей. Крім того, подавати заяви можуть не тільки родичі, але і знайомі зниклих осіб, за умов, що є підтвердження необхідності відкривати провадження“, каже О. Матвійчук.

Крім того, має бути передбачена можливість проводити розшук навіть тоді, коли в особи немає родичів.

Copyright © 2019 RFE/RL, Inc. Передруковується з дозволу Радіо Вільна Європа/Радіо Свобода (<https://www.radiosvoboda.org/a/donbass-realii/29980939.html>).

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

Вишиті картини привезли на Черкащину

Олександр Костирко

КАНІВ, Черкаська область. – У річницю перепоховання Тараса Шевченка у Каневі 22 травня презентували унікальний культурно-мистецький проект „Образ і слово Кобзаря у вишивці“, який започаткувала у березні 2017 року група активістів-вишивальників з Полтавщини та Канева.

Ініціатором став заслужений майстер народної творчості, викладач Гадяцького коледжу культури й мистецтв Григорій Кисіль (нині покійний), який власноруч виготовив схеми вишивок образів та афоризмів Кобзаря. Головним координатором стала Катерина Калініченко з Полтави.

Понад рік 78 майстрів вишивки

працювали над проектом і виготовили 75 робіт з портретами та афоризмами Т. Шевченка.

З Канева до проекту долучилися мисткині Віра Носенко, Любов Гамалій, Валентина Учень, Валентина Нікітенко, Людмила Ярошенко, Оксана Золотницька і Василь Ярошенко.

Вишитий альбом був представлений на виставках майже в кожному обласному центрі. В Ужгороді проект назвали „п'ятою подорожжю Шевченка Україною: три поїздки він здійснив за свого життя, четвертим був скорботний шлях померлого поета з Петербургу до Канева, тепер „Вишитий Кобзар“ мандрує Україною. Кінцевим пунктом маршруту експозиції став музей Т. Шевченка у Каневі.

Картини проекту „Образ і слово Кобзаря у вишивці“. (Фото: Олександр Костирко)

Відбулося свято „Стежками Шевченкової правди“

Тетяна Будар

БЕРЕЖАНИ, Тернопільська область. – 3 нагоди 205-ої річниці від дня народження Тараса Шевченка 9 березня в Бережанах представники влади та громадськості поклали квіти до підніжжя його пам'ятника. Священики – о. декан Михайло Бугай та о. Микола Зоренний відслужили Панахиду. Лунали вірші та пісні у честь славетного сина України.

10 березня в районному будинку культури відбулося свято „Стежками Шевченкової правди“. Про ролі Т. Шевченка в сучасності говори-

ла заступник директора з виховної роботи Жуківської школи ім. Богдана Лепкого Оксана Мазуркевич.

З піснями на слова Кобзаря виступили народний аматорський хор „Просвіта“ (керівник Євгенія Біркова), вокальне тріо „Вишневий цвіт“ (керівник Зиновій Головацький), драматичний колектив села Гиновичі, народний аматорський вокальний ансамбль „Журавка“ села Гиновичі (керівник Орися Москалик), педагоги та вихованці Жуківської музичної школи. Працівники краєзнавчого музею обласного центру виставку „У вінок Кобзареві“.

Мистець здобув визнання у Шевченковому краї

Олександр Вівчарик

ЧЕРКАСИ. – 28 лютого в художньому музеї було відкрито виставку робіт голови обласної організації Національної спілки художників України, професора Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького Івана Фізера.

Мистець народився на Закарпатті, освіту здобув в Ужгородському училищі декоративно-прикладного мистецтва та Львівському державному інституті прикладного та

декоративного мистецтва.

У Шевченковому краї він став скульптором, графіком, художником, створив іконостаси в Іллінській церкві села Суботова, а також у Стеблеві, Пастирському, Білій Церкві, інших селах і містах України. На виставці представлені ліричні краєвиди. Усі вони експонуються вперше.

І. Фізер був учасником 88 всеукраїнських та міжнародних виставок. Він лавреат обласної премії ім. Данила Нарбути та Всеукраїнської премії „Смарагдова ліра“.

Музеєві „Кобзаря“ – 30 років

Олександр Костирко

ЧЕРКАСИ. – 16 травня відзначив своє 30-річчя Музей „Кобзаря“. В одній з залів було відкрито виставку, яка розповіла про історію створення музею. Основою музейної колекції стали збірки Шевченкіани Євгена Артеменка з Харкова та Сергія Арбузова з Сум.

Зараз фонди музею налічують понад 6,000 експонатів і постійно поповнюються рідкісними виданнями „Кобзарів“. Одним з найцінніших є перше видання „Кобзаря“ 1840 року, надруковане за гроші цукрозаводчика і мецената Платона Смиренка. Ще в залах є майже 40 „Кобзарів“, перекладених на інші мови, велике зібрання шевченківських листівок, значків, медалів,

плекатів.

Директор музею Ольга Шарапа розповіла, що музей був відкритий в травні 1989 року на честь 175-річчя від дня народження Тараса Шевченка. Розміщений він в одному з найстаріших будівель Черкас – будинку родини купців Цибульських, у якому 18-22 липня 1859 року жив Т. Шевченко – про це розповідає меморіальна дошка і вісім тематичних бронзових вставок за мотивами творів „Кобзаря“ (художник Анатолій Куш), які розміщені при вході до музею.

Привітати колектив завітав Заслужений працівник культури України Ігор Ліховий, в минулому багаторічний керівник Національного заповідника Т. Шевченка у Каневі.

Ольга Шарапа промовляє на святкуванні 30-річчя музею „Кобзаря“. (Фото: Олександр Костирко)

На виставці Івана Фізера. (Фото: Олександр Вівчарик)

Білоруси вийшли на віче

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – На Майдані Незалежності з нагоди 101-ої річниці проголошення Білоруської Народної Республіки, представники Білоруського центру „Сябри“, тактичної групи „Білорусь“ та інших організацій провели 26 березня громадянську акцію.

З 1993 року білоруси відзначають День Волі, як в себе в країні, так і за кордоном, проводячи акції та віча. Хоча, після 1995 року, коли було встановлено тоталітарний режим Олександра Лукашенка, свято в Білорусі фактично заборонене, а масові акції розганяють силою та арештовують активістів.

Після акції на Майдані Незалежності учасники пройшли під біло-червоно-білими та жовто-блакитними прапорами з Майдану Незалежності, скандуючи гасло „За вашу і нашу свободу!“ до вулиці Грушевського, де поклали квіти до пам'ятника білорусові Михайлові Жизневському, одному з перших загиблих на Євромайдані, та ще одному героєві „Небесної сотні“ Якову Зайку, білорусові за походженням, а також вшанували пам'ять Героя України В'ячеслава Чорновола біля його пам'ятника.

Не соромляться...

(Закінчення зі стор. 1)

мирові Путінові подальші кроки.

На щастя, ООН – ще не маріонетка Москви. 20 травня члени Ради Безпеки проголосували проти ідеї засідання, присвяченого українському законодавству про мову. Зокрема рішуче виступив Постійний представник Франції Франсуа Делатр: „Ми протестуємо проти проведення цього засідання та закликаємо інших членів проголосувати проти ухвалення його порядку денного“. Він остеріг, що Росія зумисне заропонує розгляд цього питання в день інавгурації нового президента України, щоб використати Раду Безпеки у своїх брудних цілях. Справедливого француза підтримали представники від США, Німеччини і Польщі. У висліді більшість членів Ради Безпеки проголосували проти пропозиції Росії.

Отож не вдалася Москві ця ганебна міжнародна провокація. І з надіями на В. Зеленського нічого

не вийшло. Москва ледве не плаче з відчаю. Ось на російському „Ютуб“ розмова журналіста Андрія Угланова з дипломатом Миколою Платошкіном. Журналіст українозаскочений післявиборним розвитком подій: „Ви бачили таке? Зеленський проти державного статусу російської мови в Україні!“.

Вони, samozрозуміло, не заспокояться, не зупиняться у цьому антиукраїнському засліпленні. І не припинять провокацій проти української мови. Смерть нашої мови має стати гарантією відродження „Великої Росії“. Великої? Наш історик Микола Марченко розшукав видавничу задовго еперед Другою світовою війною в Ленінграді книжку „На великой стройке“, в якій доведено, що у 1931 році в СРСР був 81 млн. українців і було тільки 77 млн. росіян. За шість наступних років кількість українців зменшилася на 55 млн. осіб. Це був результат справді насильницької, свавільної русифікації та геноциду-Голодомору.

Хтозна, чи росіяни зречуться свого хронічного антиукраїн-

ства, навіть коли В. Путіна не стане. Заглибоко воно отруїло їхню свідомість і психіку. Майже неможливо достукатися до їхнього розуму зі здоровою думкою, висловленою ще нашим Поетом-Пророком: „А на москалів не вважайте, нехай вони собі пишуть по-своєму, а ми по-своєму. У їх народ і слово, і в нас народ і слово“. Тарас Шевченко таки по-пророчому бачив нерозривну, святую єдність між народом і його словом. Це велика таємниця людського буття.

Так її розумів і геніяльний Вільгельм фон Гумбольдт: „Мова – організм духу і діяльність духу... мова – інструмент осягнення найвищих і найглибших сфер, мова – це наближення до розгадування таємниць людини і характеру народів... Мова має вивчатися не як продукт діяльності, а як сама діяльність... Істинне визначення мови може бути тільки генетичним“.

Подібною думки був Олександр Потебня: „Перший крик новонародженого має національні ознаки“.

Тому негарне враження залиша-

ють про собі дуже поверхові спроби деяких українців з науковими званнями захищати цей давно-предавний назрілий закон про мову безвартісними, щоб не сказати гірше, аргументами. Наприклад, доктор політичних наук киянин Максим Розумний вважає, що „утвердження державного статусу української мови є політичною і юридичною необхідністю. Вона впливає не з відновлення історичної справедливості і не з повернення до джерел духовності рідного народу, а з гострої потреби держави мати комунікативну, технологічну, термінологічну основу для своєї діяльності“.

В Москві, швидше за все, не забаряться використати цей „аргумент“ у свою користь: мовляв, та нащо вам переживати, маєте готову „комунікативну, технологічну, термінологічну основу“ – російську мову.

Мабуть, треба бути доктором інших, не політичних, наук, аби зрозуміти гумбольдтівсько-потебнівську істину: не ми мову вибираємо – вона вибирає нас.

Вражаюче діють...

(Закінчення зі стор. 7)

ку, яка дуже втішилася теплою стравою і спитала в Оксани, хто їй передав такий подарунок? Коли Оксана відповіла, що це від церкви в Америці, маючи на увазі, що це наша церква св. Івана за це заплатила, жінка подивилася на неї і сказала „З Америки? І воно ще тепле!“

Я також люблю працювати з Іриною в Києві, яка належить до спільноти св. Єгидія, церковно-громадської організації, зібрання молодих людей, які турбуються бідними людьми. Члени цієї спільноти приготують та подають обіди в трьох різних місцях Києва, куди тричі на тиждень приходять поїсти голодні. Коли я там була, я з ними пішла на площу біля Головної пошти на Хрещатику. Декотрі з людей, котрі прийшли отримати їжу, були психіч-

но хворими і не могли самі за себе подбати, але багато із тих голодних, яких я там бачила, були старенькі люди, які виживають на свої дуже малі пенсії. Мені дуже подобалося, що ці молоді люди не лише подають голодним щось з'їсти, але знаходять час і бажання поговорити з цими нещасними людьми, бо ж вони хочуть не лише хліба, але і теплого слова. Я також підходила до декотрих, які стояли в черзі по вечерю, і одна розмова на мене справила особливе враження. Жінка мені розповіла, що вона колись мала добру роботу і повагу в громаді, але сьогодні вона старається вижити за дуже малу пенсію і їй не вистачає ні на одяг, ні на продукти. „І подивіться, я мушу ставати в чергу за шматочком хліба!“ Це розпачлива ситуація.

Треба також згадати львів'янина о. Романа Сиротича, директора благодійного фонду „Карітас Київ“, який охоплює п'ять областей Укра-

їни. Це молода, енергійна, жертвна людина, яка разом зі своїми співробітниками допомагає інвалідам, людям похилого віку, бідним родинам, людям, які живуть на вулиці та багатьом іншим.

Також не можна забути Калину, яка живе у Львові. Вона та її вуйко, священик, відвідують бідних по селах. Аж страх огортає, коли слухати їх розповіді про нещасних людей, яким вони приносять тепло і допомогу від нас і це нас надихає до подальшої праці. Є ще багато людей, з якими ми познайомилися і співпрацюємо – чоловіки і жінки, молоді та старші у різних областях України. Кожний має власну історію і кожний та кожна заслуговують на нашу подяку.

У Чернівецькій області я була на концерті у місті Заставна, присвяченому добровольцям Буковини. Прийшло дуже багато людей, щоб їм подякувати. На концерті вшанували багатьох людей та орга-

нізації і я була дуже приємно вражена, що нам вручили першу нагороду за допомогу з-за кордону. Але хоч грамоту призначили Благодійному фондові при церкві св. Івана в Ньюарку ця відзнака також належить усім людям, зокрема читачам „Свободи“, які нас фінансово підтримують вже багато років. Поздоровляємо всіх наших жертводавців з приводу цього відзначення і дякуємо усім!

Якщо би хтось хотів приєднатися до нашої праці, прошу звертатися до St. John's Charitable Program, 719 Sanford Avenue, Newark, NJ 07106 або подзвонити на число 201-207-4555.

Ксеня Гапій,
Ньюарк, Нью-Джерзі

Ксеня Гапій провадить канцелярію при церкві св. Івана Хрестителя в Ньюарку, Нью Джерзі, і є директором Благодійного фонду при цій церкві.

Безплатне прожиття у мешкані на долині Мангаттена на обмін за обмежену домашню допомогу 90-літні україно-американські жінці.
Дзвоніть на **(212) 254-9243**.

МАРІЯ ДРИЧ
Ліцензований Продавець
Страховання Життя
MARIA DRICH
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
Tel.: 973-292-9800 ext. 3035
e-mail: mdrich@unamember.com

ЕВГЕН ОСЦІСЛАВСЬКИЙ
Ліцензований продавець
страховання життя
Ukrainian National Assn., Inc.

Tel.: 480-207-7070
e-mail: eugenemaria1968@gmail.com

Вивчаймо...

(Продовження зі стор. 7)

Чому складні слова на кишалт адміністративно-правовий, міжнародно-правовий, публічно-правовий всюди пишуть із дефісом. Але ж за правописом має бути не так?

За правописом, потрібно писати саме з дефісом, про що свідчить „Український орфографічний словник“ (Київ, 2009).

Як ставитися до фемінітивів психологиня, докторка, майстриня, членкиня тощо. Чи є їм місце в сучасній українській літературній мові?

У літературній мові місце такі слова мають. Багато фемінітивів уже зафіксовано в словниках. Щодо решти – це питання часу.

Чи треба ставити кому в уривках тексту: вартістю мільйон гривень, висотою два метри?

Коми тут ставити не потрібно, але замість висотою два метри краще казати заввишки два метри.

Стійкість до чогось чи проти чогось?

Поширеніший варіант – стійкість до чогось, наприклад, до иржі, до стресів, до морозів тощо.

Який прикметник більше пасує до назви залі, де перебувають глядачі – глядачева чи глядацька?

Найліпший варіант – зала для глядачів. Рідше – глядацька зала.

Чи відбувається чергування в прізвищах на кишалт Дога, Подорога, Костомаха в давальному відмінку.

Звичайно. Дозі, Подорозі (як тривога – тривозі), Костомасі (як муха – мусі).

Як правильно писати і чи припустимі такі визначення: морозиль-

на ларь, морозильна скриня в офіційних документах, на веб-сторінках магазинів, які продають холодильне й морозильне обладнання.

Морозильна ларь – неможливе. Цей іменник чомусь віднесений до жіночого роду, а якби було таке слово, воно мало б належати до чоловічого роду, але в українській мові його немає. А крім того, після р в кінці слова і складу ми ніколи не пишемо знака м'якшення. А варіант морозильна скриня може бути.

Чи закономірне в українській мові слово охоронюваний, наприклад, у вислові охоронювані інтереси.

Слово досить незграбне, але замінити його покищо немає чим.

Надсилайте запитання на адресу questions.ukrainian@bbc.co.uk. Будь ласка, зверніть увагу, що проф. О. Пономарів користується Проектом українського правопису 1999 року, тож слова на кишалт инший, варіант, радости – це не помилки.

Щоб розмістити рекламу у „Свободі“, телефонуйте на 973-292-9800, дод. 3040

ПОСТАТІ

Відзначили 70-ліття Василя Овсієнка

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – Правозахисникові, політв'язневі, літописцеві історії репресій радянського режиму проти українських дисидентів Василеві Овсієнкові 8 квітня виповнилося 70 років. Працюючи у Харківській правозахисній групі В. Овсієнко став справжнім хранителем інформації про український дисидентський рух і про репресії, які чинив радянський режим проти Української Гельсінкської Групи й усіх, хто не вписувався у намічену Комуністичною партією картину світу.

В. Овсієнко – не тільки літописець, він ще й творець новітньої історії України. Радянська влада нарекла його особливо небезпечним рецидивістом, оскільки навіть 13.5 року ув'язнення не змусили його зрестися своїх переконань. Він пройшов і „табір смерті“ в Кучино, де загинули Василь Стус, Олекса Тихий, Юрій Литвин, звідки відправили померати Валерія Марченка, де мучилися Левко Лук'яненко, Іван Сокульський, Олесь Бердник, Микола Горбаль, Михайло Горинь, Віталій Калиниченко, Іван Кандиба та інші дисиденти.

Навіть в ув'язненні В. Овсієнко продовжував відстоювати права політв'язнів. Відмовився свідчити у справах Л. Лук'яненка, Миколи Магусевича, Гелія Снегір'ова, В. Стуса, Дмитра Мазура та інших українських політв'язнів. У таборі особливого режиму у селі Кучино півтора місяця був в одній камері з В. Стусом, на власні очі бачив його блакитний зошит „Птах душі“ з віршами, доля якого й досі лишається невідомою. В. Овсієнко зумів винести з ув'язнення деякі поезії В. Стуса, які вивчив напам'ять, зберігши таким чином частину творчості поета. І одним з останніх вийшов на волю, коли система захиталася.

Після повернення В. Овсієнко з головою поринув у боротьбу, долучившись до роботи Української Гельсінкської Спілки, Товариства української мови, став співголовою Українського комітету „Гельсінкі-90“, першим головою Наукового товариства ім. Сергія Подолинського. В. Овсієнко розгорнув активну просвітницьку діяльність, організувавши експедиції на Соловецькі острови та в урочище Сандармох, підтримував тісні зв'язки з Музеєм історії політичних репресій „Перм-36“, доки він діяв.

Він був одним з організаторів і учасників експедиції у Пермські табори з перепоховання В. Стуса, Ю. Литвина і О. Тихого у листопаді 1989 року. Під час відвідин табору, обходячи камери уже покинутої зони, натрапив на зв'язку ключів від камер.

о д н о м у з ключів була цифра „три“ — цілком можливо, що цей ключ був

Василя Овсієнка вітає з ювілеєм фолклорний дитячий театр „Дай Боже“. (Фото: Георгій Лук'янчук)

від того самого третього карцеру, в якому в ніч із 3 на 4 вересня 1985 року помер В. Стус. Ці ключі й досі зберігаються у В. Овсієнка і на зустрічах зі школярами він показує їх, як доказ існування тієї антилюдської системи.

Як координатор програми Харківської правозахисної групи, долучився до створення Міжнародного біографічного словника дисидентського руху, записавши близько 200 інтерв'ю та спогадів. Написав книгу нарисів про відомих дисидентів „Світло людей“, був одним з упорядників чотиритомника „Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінкських угод: Документи і матеріали“. У 2019 році у видавництві „Кліо“ вийшла книга спогадів про самого В. Овсієнка „Життя як покута“.

З нагоди поважної дати у житті В. Овсієнка 9 квітня Український інститут національної пам'яті спільно з видавництвом „Кліо“, Науковим товариством ім. Сергія Подолинського, Товариством політв'язнів і репресованих України та Музеєм шістдесятництва провели ювілейний вечір „Життя як покута“, який відбувся в Будинку актора у столиці. У ньому взяла участь голова Комітету Верховної Ради з питань культури і духовності Микола Княжицький, Міністер культури Євген Нищук, директор Інституту літератури Микола Жулинський, директор Національного інституту пам'яті Володимир В'ятрович, учасники національно-визволь-

ного руху Мирослав Маринович, Микола Горбаль, Олесь Шевченко, Раїса Руденко, Ірина Сокульська, громадські діячі й відомі історики, серед яких директор Харківської правозахисної групи Євген Захаров, колишній директор Української служби радіо „Свобода“, представник „Міжнародної амнесії“, журналіст Богдан Нагайло, Вахтанг Кіпіані, Станіслав Чернілевський, Віра Соловйова, члени Міжнародного громадського об'єднання „Соловецьке братство“.

Міністер культури Є. Нищук вручив ювіляріві державну нагороду, а протоєрей Павло Мельник вручив йому Грамоту Митрополита Київського і всієї України Епіфанія та нагрудний знак-медалю у вигляді хреста.

Вечір розпочався із фолклорного дійства у виконанні дитячого театру „Дай Боже“ та ансамблю української музики „Дніпро“. Виступили хор „Просвіта“, Віталій Свирид, Олена Голуб (романсове виконання поезій В. Стуса), народний артист Тарас Компаніченко, „Хорєя Козацька“, а також відома співачка Оксана Муха з піснями з репертуару легендарної Квітки Цісик. Видавництво „Кліо“ презентувало книгу В. Овсієнка „Життя як покута“, в Музеї шістдесятництва відкрилася виставка „Людина, яка всім потрібна“.

Друкарня
COMPUTOPRINT Corp.
 Established 1972
 Clifton, New Jersey
виконує друкарські роботи:

- книжки (в твердій і м'якій оправах)
- журнали (з експедицією, або без)
- канцелярські друки
- весільні запрошення (в укр. і англ. мовах)

Ваші замовлення виконуємо сумлінно, скоро і на час та з 40-літнім досвідом!
973-574-8800
Fax: 973-574-8887
 e-mail: computopr@aol.com

АРКА
 Вишиванки, хустки, нитки, тканина до вишивання, рушники, коралі, пояси, кераміка, різьба
 89 East 2nd St., New York, NY 10009
Tel.: 212-473-3550

2200 Route 10 West, Suite 109
 Parsippany, NJ 07054
 (973) 538-3888 • Fax: (973)538-3899

ROXOLANA
 INTERNATIONAL TRADE, LTD
 e-mail: roxolanaldt@roxolana.com
 web: www.roxolana.com

ROXOLANA Travel

- У нас можна замовити авіаквитки на будь-які авіакомпанії до більшості європейських країн.
- Візові послуги до України (без запрошення).
- Зустрічаємо і відвозимо на літoviще.
- Пашпортні послуги. Обмінюємо старі пашпорти на нові українські.

ROXOLANA Money Service

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ В УКРАЇНУ:

Сума	Оплата	Сума	Оплата	Сума	Оплата
\$100	\$ 7	\$400	\$12	\$ 800	\$17
\$150	\$10	\$500	\$12	\$ 900	\$20
\$200	\$10	\$600	\$15	\$1000	\$20
\$300	\$12	\$700	\$17		

Сума вище \$1000 - Оплата 2%

Маємо ліцензію на пересилку доларів. Також пересилаємо в інші країни.
 * Додаткова оплата за доставку. Існують певні обмеження.

ПАКУНКИ В УКРАЇНУ

МОРЕМ • АВІА
 Вага від 10 до 150 фунтів *

- Пересилайте пакунки до нас через UPS.
- Додаткова знижка для організацій.
- Користуйтеся нашими ARS наліпками.
- Для замовлення наліпок, для підбору пакунків телефонуйте: (973) 538-3888.
- Пакунки до Росії, Латвії, Литви, Естонії, Білорусі, Молдови, Казахстану, Грузії, Вірменії, Польщі, Чехії і Словаччини.
- Готові продуктові пакунки з каталога.
- Медикаменти на замовлення до України.

ЗАМОВЛЯЙТЕ

Харчовий пакунок „Родинний“ з каталога **вміст пакунка:**
 борошно - 20 ф., гречка - 10 ф., олія - 1 галлон, тушонка - 3 ф., саямі - 3 ф., родзинки - 3 ф., дріжджі - 1 ф., кава мелена - 2 ф., шоколад - 2 плитки.
 Ціна \$99 за 51 ф.

1-888-ПАКУНОК (725-8665)

DNIPRO LLC.

ПАЧКИ, АВТОМОБІЛІ ТА КОНТЕЙНЕРИ В УКРАЇНУ

- Туристичні послуги: авіаквитки і візи в Україну та інші країни
- Грошові перекази у всі країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки
- Телефонні картки: 80 хвилин розмови за 5 дол.

ROSELLE, NJ 645 W. 1st Ave. Tel.: (908) 241-2190 (888) 336-4776	CLIFTON, NJ 565 Clifton Ave Tel.: (973) 916-1543	PHILADELPHIA, PA 1916 Welsh Rd., Unit 3 Tel.: (215) 969-4986 (215) 728-6040
---	---	---

SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union

САМОПОМІЧ - НЬЮ ЙОРК
Федеральна Кредитова Кооператива

Працюємо для української громади з 1951 року!!!

Вперше купуєте будинок?

**Перший внесок тільки
10%
No PMI**

Відсоткові ставки від:

3.49% APR*

SRNYFCU NMLS# 699320

*на кредити з фіксованою ставкою

Наші контакти:

MAIN OFFICE:
108 Second Avenue
New York, NY 10003
Tel:(212) 473-7310
Fax:(212)473-3251

ASTORIA:
32-01 31ST Avenue
Astoria, NY 11106
Tel:(718) 626-0506
Fax:(718)626-0458

LINDENHURST:
225 N 4TH Street
Lindenhurst, NY 11757
Tel:(631) 867-5990
Fax:(631)867-5989

UNIONDALE:
226 Uniondale Avenue
Uniondale, NY 11553
Tel:(516) 565-2393
Fax:(516)565-2097

KERHONKSON:
6329 Route 209
Kerhonkson, NY 12446
Tel:(845) 626-2938
Fax:(845)626-8636

Безкоштовно:(888) SELF-REL

Електронна пошта: Info@selfreliancenyc.org

Вебсайт: www.selfreliancenyc.org

*APR as of 3/15/19 listed above. APR based upon a \$350,000 mortgage amount with no application fee and no points. 10% down-payment required; 1-4 family owner occupied; no points; no prepayment penalties. Rates may change at any time without prior notice. APR – Annual Percentage Rate is the cost of credit over the term of the loan expressed as an annual rate. The APR shown here is based on the interest rates and certain closing costs and does not take into account other loan specific finance charges you may be required to pay.

Self Reliance New York FCU
108 Second Avenue
New York, NY 10003-8302
212-473-7310
888-735-3735

**Президія Середовища
Української Головної Визвольної Ради
і Політична Рада ОУН(з)**

діляться сумною вісткою з Членами й Українською
Громадою, що 28 травня 2019 року у містечку Варвик,
штат Нью-Йорк, переставився у Божу вічність на дев'яност-
четвертому році багатотрудивого життя

СВ. П.

д-р АНАТОЛЬ КАМІНСЬКИЙ

Покійний народився 17 червня 1925 року в с. Кошляки, Збаражчина, що на Західній Україні. Довголітній і провідний член ОУН, останні роки до кінця свого життя був головою Політичної Ради ОУН(з), членом президії Середовища УГВР й активно діючим членом Дослідно-видавничої Асоціації „Пролог“. Перед і у час проголошення незалежності України очолював українську службу Радіо Свобода, науковець, проф. УВУ, автор декількох наукових і публіцистичних праць. Співпрацював і друкувався у діяспорі й Україні, в „Українському Самостійнику“, „Сучасності“, „Свободі“. Дійсний член Наукового Т-ва ім. Шевченка і громадсько-політичний діяч.

Тлінні останки покійного поховано на цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу, Н. Й.

Синові Тарасу з родиною складаємо глибоке співчуття.

Вічна йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що в наслідок тяжкої недуги
відійшла у вічність наша дорога Мама і Баба

св. п. Інга Іващенко Шморгун

нар. 25 квітня 1931 р. у Слов'янську, Донецька обл.,
померла 25 травня 2019 р. у Києві.

Залишилися у глибокому смутку:

сини - Іван з дружиною Патрицією
- Євген з дружиною Мартою
- Марко
- Данило
внуки - Боян, Адріяна, Петро, Максим, Олександр,
Ніна, Неля, Катя
племінники, братова та ближча і дальша родина в США, Канаді й Україні.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 30 травня 2019 р. в церкві св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. Тіло Покійної поховано на Українському православному цвинтарі у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Пам'ять про Неї завжди буде з нами!

Замість квітів родина просить складати пожертви на Катедру УПЦ
св. Андрія Первозваного: St. Andrew's Ukrainian Church,
15100 New Hampshire Ave.
Silver Spring, MD 20905.

**Наукове Товариство ім. Шевченка
в Америці**

повідомляє своїх членів та громаду,
що 28 травня 2019 р.
відійшов з цього світу

Дійсний член НТШ-А

СВ. П.

Доктор

Анатоль Камінський

Політичний діяч, політолог, журналіст, публіцист
народжений 17 травня 1925 року
в с. Кошляки Збаразького повіту в Галичині

Навчався:

в гімназії у Львові (1943)
Українському Вільному Університеті (Мюнхен) (1953)
Лондонській Школі Економічних і Політичних Наук (1959)

Працював:

в Дослідно-видавничому об'єднанні «Пролог» (1960 - 1980),
секретар (1970-1973) і заступник Президента «Прологу» (1973-1980),
член редакції «Сучасності» та «Українського самостійника»,
викладав в УВУ міжнародні відносини і міжнародне публічне право,
Директор Української служби Радіо «Свобода» (1983-1989)
Декан факультету права і суспільно-економічних наук УВУ (1996-1998)

Автор праць з проблем української визвольної боротьби,
советознавства і міжнародних відносин:

«Но новому етапі» (1965)
«За сучасну концепцію української революції» (1970)
«Між двома революціями» (1974)
«Край, еміграція і міжнародні закуліси» (1982)
«На перехідному етапі» (1990)

Рідним складаємо співчуття

Вічна йому пам'ять!

Управа НТШ в Америці

У глибокому смутку повідомляємо,
що 18 травня 2019 року, проживши 98 років,
відійшов у вічність наш найдорожчий
Чоловік, Батько і Дідусь,

СВ. П.

Микола Михальчак

народжений 12 грудня 1920 року в Балигороді, Україна,
син св. п. Анни і Василя,
брат св. п. Стефана.

Залишилися у глибокому смутку:

дружина - Марійка (з дому Заревич)
донька - Марта Ковальська з чоловіком Андрієм
і дітьми Андреею і Алексеем Йованович
син - д-р Борис Михальчак з дітьми Софією і Миколою
донька - Рома з чоловіком д-ром Юрієм Темницьким
і дітьми Марком, Іванкою й Адріаном
дальша родина і приятелі в США і Канаді

Заупокійна Свята Літургія відбулася 24 травня 2019 року в Українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя, а відтак тіло було поховане на Українському цвинтарі св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н. Й.

Вічна пам'ять!

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Theodore M. Lytwyn, Manager
NJ Lic. No. 3212

AIR CONDITIONED ROOMS

Обслуга ЩИРА і СЕРДЕЧНА

Our services are available
anywhere in New Jersey.

Також займаємося похоронами
на цвинтарі в С. Бавнд Бруку
і перенесенням тлінних останків
з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME

1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)

UNION, NJ 07083

908-964-4222 • 973-375-5555

www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами
в **BRONX, BROOKLYN,**
NEW YORK і околицях

ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**

Peter Jarema Funeral Home, Inc.
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. 10009

(212) 674-2568

Oblast Memorials

PO Box 746, Chester, NY 10918

845-469-4247 E-mail: oblast@optonline.net

ОБСЛУГОВУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В NY/NJ/СТ/РА

З ВИРОБОМ ЗНАМЕНИТИХ

~ ПАМ'ЯТНИКІВ ~ МАВЗОЛЕЇВ

НА ВАШЕ БАЖАННЯ МОЖЕМО ЗУСТРІТИСЯ З ВАМИ
У ВАШОМУ ДОМІ, ЩОБ ОБГОВОРТИ ВАШ ПРОСКТ.

Шановні читачі! Висилаючи до „Свободи“ спомини і співчуття
з приводу відходу своїх близьких і друзів, не забувайте
підтримувати видання тижневика пожертвами на пресовий фонд!

apply online
at **SELFRELIANCE.COM**

BALANCE TRANSFER PROMO

БЕЗ ОПЛАТИ ЗА ПЕРЕВЕДЕННЯ БАЛАНСУ

APR* **4.99%**

протягом **18** місяців

Коли ви переводите існуючий баланс кредитної картки з рахунку іншої фінансової установи на Visa® кредитну картку "Самопоміч" з 1 червня 2019 року по 31 серпня 2019 року

ЗАОЩАДЖУЙТЕ ГРОШІ

З НАШИМИ КРЕДИТНИМИ КАРТКАМИ

- Наші низькі відсоткові ставки дозволять вам значно заощадити
- В нас ви можете сплатити ваші баланси кредитних карток з високими відсотковими ставками набагато швидше
- Без оплати за переведення балансу
- Без "Penalty Rate"

*APR = Annual Percentage Rate. Balance transfers completed 6/1/2019 through 8/31/2019 will receive 4.99% APR for 18 months from date of transfer. Finance charges will begin accruing on date of transfer balance. After the promotional time frame expires, remaining balance will migrate to the standard APR applicable on Selfreliance VISA® accounts. The current APR is 14.9% for Visa® Classic credit card and 9.9% for Visa® Platinum credit card. For further information, please call our toll free at 1.888.222.8571. All SFCU loan programs rates and terms are subject to change at any time without notice.

EQUAL OPPORTUNITY LENDER

Home Office: 2332 W. Chicago Ave., Chicago IL 60622, 773-328-7500

5000 N. Cumberland Ave., Chicago, IL 60656
136 E. Illinois Ave. #100, Palatine, IL 60067
302 E. Army Trail Rd., Bloomingdale, IL 60108

773-589-0077
847-359-5911
630-307-0079

734 Sandford Ave., Newark, NJ 07106
558 Summit Ave., Jersey City, NJ 07306
60-C N. Jefferson Rd., Whippany, NJ 07981

973-373-7839
201-795-4061
973-887-2776

26495 Ryan Rd., Warren, MI 48091

11838 Jos. Campau, Hamtramck, MI 48212

7345 Orchard Lake Rd., West Bloomfield, MI 48322

586-757-1980

313-366-0055

248-487-0330

SELFRELIANCE.COM